Saana Landgrén

Talentia

Vastavalmistuneiden urapolut 2023

Vuosina 2021-2022 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään sekä kokemukset saadusta koulutuksesta

Sisällys

1. Johdanto **4**

2. Selvitykseen osallistuneiden taustatiedot **5**

2.1 Ikä- ja sukupuolijakaumat 5

2.2 Vastavalmistuneiden tutkinnot 5

2.3 Asuinpaikka 6

2.4 Vastavalmistuneiden aiemmat tutkinnot 6

3. Sosiaalialan korkeakouluopinnot **8**

3.1 Kokemukset saadusta 10

koulutuksesta 10

3.2 Verkko-opinnot sosiaalialalla 11

3.3 Vastavalmistuneiden kokemukset työharjoitteluista 11

3.4 Kansainväliset vaihto-opinnot 13

4. Työuran ensiaskeleet **14**

4.1 Opintojen ohella työskenteleminen yleistä 14

4.2 Työllistyminen sosiaalialan töihin valmistumisen jälkeen 14

4.3 Työttömyys valmistumisen jälkeen 15

4.4 Avoimien työpaikkojen löytäminen 17

5. Katsaus sosiaalialan työmarkkinoille **18**

5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät hyvin sosiaalialalle 18

5.2 Hyvinvointialueet suurin työllistäjä 19

5.3 Vastavalmistuneiden tehtävänimikkeet 21

5.4 Vastavalmistuneiden arviot nykyisestä työstä 22

5.5 Työn vaativuustason vastaavuus koulutukseen 25

5.6 Työ- tai virkasuhteen laatu 26

5.7 Vastavalmistuneiden palkat 27

6. Tulevaisuuden suunnitelmia **28**

6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon 28

6.2 Vastavalmistuneiden suunnitelmat jatkokouluttautumisen suhteen 28

7 Yhteenveto ja johtopäätöksiä **30**

Kuviot

Kuvio 1 - Viimeisin suorittamasi korkeakoulututkinto 5
Kuvio 2 – Asuinpaikka vastaushetkellä 6
Kuvio 3 - Mahdolliset aiemmat tutkintosi, kaikki vastaajat 7
Kuvio 4 - Mahdolliset aiemmat tutkinnot, Sosionomi (AMK) ja sosiaalityön maisteri 7
Kuvio 5 - Koulutusalan valinta nykyisellä työkokemuksella, sosionomi AMK ja sosionomi YAMK 9
Kuvio 6 – Koulutusalan valinta nykyisellä työkokemuksella, sosiaalityön maisteri 9
Kuvio 7 – Suoritettu tutkinto, väittämät 10
Kuvio 8 – Verkko-opinnot sosiaalialan korkeakouluopinnoissa, väittämät 12
Kuvio 9 – Väittämät koskien työharjoittelua 12
Kuvio 10 – Hakuaika valmistumisen jälkeiseen ensimmäiseen sosiaalialan työpaikkaan 14
Kuvio 11 – Opiskeluaikaisen työssäkäynnin vaikutus valmistumisen jälkeisen ensimmäisen sosiaalialan työpaikan hakuaikaan 15
Kuvio 12 – Työttömyys valmistumisen jälkeen 15
Kuvio 13 – Työttömyys valmistumisen jälkeen, vuosivertailu 16
Kuvio 14 – Arvio työttömyyden syistä, väittämät 16
Kuvio 15 – Työtilanne vastaushetkellä 18
Kuvio 16 – Sosiaalialan työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen 19
Kuvio 17 – Nykyinen työnantajasi 19
Kuvio 18 – Työpaikka vastaushetkellä 20
Kuvio 19 – Tehtävänimikkeet, sosionomi AMK 21
Kuvio 20 – Tehtävänimike, sosiaalityön maisteri 22
Kuvio 21 – Väittämät koskien vastaushetken työtä 24
Kuvio 22 – Työn vaativuus suhteessa koulutukseen 25
Kuvio 23 – Työ- tai virkasuhteen laatu 26
Kuvio 24 – Tehtäväkohtainen palkka huhtikuussa 2023 27
Kuvio 25 – Säännöllisen työajan ansio kyselyvuoden keväällä 27
Kuvio 26 – Suunnitellut lisäkoulutukset 29

Taulukot

Taulukko 1 - Mistä sai eniten tietoa sosiaalialan työpaikoista 17
Taulukko 2 - Vaatiiko nykyinen tehtävä sosiaalihuollon ammatinharjoittamisoikeutta? 18
Taulukko 3 - Arvioi nykyistä työtäsi, väittämät 23
Taulukko 4 - Uhka- ja väkivaltatilanteet 24

1. Johdanto

Vastavalmistuneiden urapolut 2023 ottaa selvää vuosina 2021 ja 2022 valmistuneiden talentialaisten sijoittumisesta työelämään sekä heidän kokemuksistaan saamansa koulutuksen laadusta, koulutuksen tuottamista valmiuksista ja työelämästä. Teemoja tarkastellaan pääsääntöisesti sosionomien (AMK) sekä sosiaalityön maistereiden (yliopistossa suoritettu ylempi, sosiaalityön pääaineopinnot sisältävä korkeakoulututkinto) näkökulmasta. Joidenkin kysymysten kohdalla on tarkasteltu myös erikseen sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneiden vastauksia (n=29). Muun koulutuksen saaneiden osalta vastaajamäärät jäivät niin pieniksi, ettei luotettavia tuloksia ole kyseisistä jäsenryhmistä saatavilla.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian jäsenistö koostuu noin 26 000 sosiaalialan korkeakoulutetusta. Talentian suurimpia jäsenryhmiä ovat sosiaalialan ammattikorkeakoulu- ja opistotutkinnon suorittaneet, sosiaalityöntekijät sekä sosiaalialan korkeakouluopiskelijat. Vastavalmistuneiden urapolut -selvitystä on tehty 1990-luvulta lähtien tukemaan Talentian edunvalvontatyötä. Tästä raportista löytyvät selvityksen keskeiset tulokset.

Selvitys toteutettiin Webropol-kyselytyökalulla. Kysely lähetettiin huhtikuussa 2023 niille Talentian jäsenille, jotka ovat jäsenrekisterin mukaan valmistuneet vuosien 2021 ja 2022 aikana, yhteensä 1569 henkilölle. Kyselyyn vastasi 461 jäsentä. Vastausprosentti oli noin 29.

2. Selvitykseen osallistuneiden taustatiedot

Selvitystä varten osallistujilta pyydettiin muutamia taustatietoja, jotta muodostuisi selkeämpi kuva siitä, millaiset henkilöt muodostavat vuoden 2023 selvityksen vastaajajoukon. Taustatietoihin lukeutuvat esimerkiksi sukupuoli, syntymävuosi, viimeisin suoritettu tutkinto sekä asuinpaikkakunta.

2.1 Ikä- ja sukupuolijakaumat

Selvitykseen vastanneista 91 % oli naisia, 7 % miehiä ja 1 % muita. Sosiaaliala on siis edelleen hyvin naisvaltainen. Miesvastaajista (n=33) suurin osa (69 %) oli suorittanut viimeisimpänä tutkintonaan sosionomi (AMK) -tutkinnon. Vuoden 2021 selvityksessä vastaava luku oli 79 %.

Kyselyyn vastanneilla jäsenillä oli kulunut vastaushetkellä valmistumisesta noin puolesta vuodesta noin kahteen ja puoleen vuoteen. Vastaajat olivat valmistuneet vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vastaajien keski-ikä oli noin 35 vuotta, mediaani 33 vuotta. Vuoden 2021 selvitykseen verrattuna keski-ikä on noussut noin puoli vuotta, mediaani on pysynyt samana. Sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden keski-ikä oli noin 34 vuotta (mediaani 32 vuotta), kun taas vastavalmistuneilla sosiaalityön maistereilla keski-ikä oli noin 36,5 vuotta ja mediaani 35 vuotta.

2.2 Vastavalmistuneiden tutkinnot

Sosiaalialan korkeakoulututkinnon voi suorittaa sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa. Vuonna 2023 sosiaalialan korkeakoulututkinto- ja myönsi 20 ammattikorkeakoulua ja 6 yliopistoa.

Kyselyyn vastanneista 69 % oli suorittanut viimeisimpänä tutkintonaan sosionomi (AMK) -tutkinnon (n=316). Vastaajista 80 % oli suorittanut viimeisimpänä tutkintona sosiaalialan alemman tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Sosiaalityöntekijän pätevyyteen oikeuttavat yliopisto-opinnot oli suorittanut 16 % vastaajista (n=74).

Kuvio 1 - Viimeisin suorittamasi korkeakoulututkinto

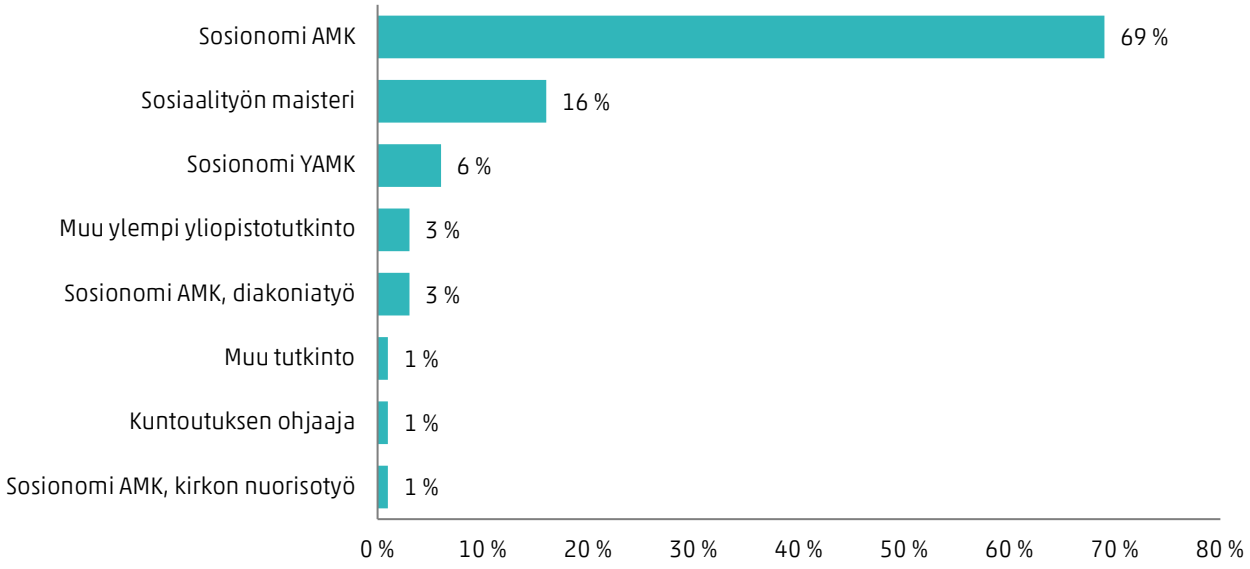

Kuvio 2 – Asuinpaikka vastaushetkellä

Ahvenanmaa	0 %
Etelä-Karjala	4 %
Etelä-Pohjanmaa	4 %
Etelä-Savo	2 %
Kainuu	1 %
Kanta-Häme	3 %
Keski-Pohjanmaa	2 %
Keski-Suomi	5 %
Kymenlaakso	2 %
Lappi	3 %
Pirkanmaa	15 %
Pohjanmaa	1 %
Pohjois-Karjala	4 %
Pohjois-Pohjanmaa	7 %
Pohjois-Savo	7 %
Päijät-Häme	4 %
Satakunta	4 %
Uusimaa	25 %
Varsinais-Suomi	7 %

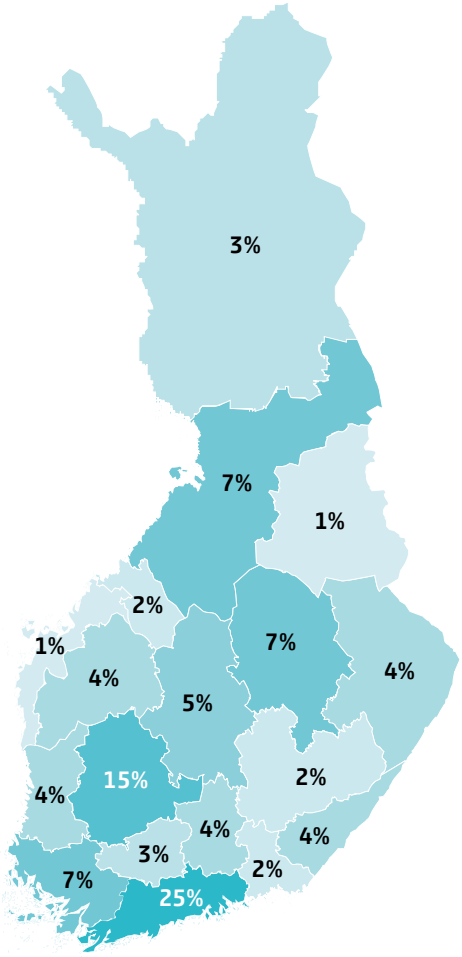

2.3 Asuinpaikka

Suurin osa vastanneista asui vastaushetkellä Uudellamaalla (25 %), toiseksi eniten vastaajia asui Pirkanmaalla (15 %). Myös Pohjois-Pohjanmaa (7 %), Pohjois-Savo (7 %) sekä Varsinais-Suomi (7 %) vetivät puoleensa vastavalmistuneita sosiaalialan korkeakoulutettuja.

2.4 Vastavalmistuneiden aiemmat tutkinnot

Suurin osa vastaajista (63 %) ilmoitti suorittaneensa ylioppilastutkinnon. Lähihoitajatutkinnon oli suorittanut 24 % vastaajista. Vuoden 2021 selvityksessä ylioppilastutkinnon oli suorittanut 70 % ja lähihoitajatutkinnon 15 %. Sekä ylioppilastutkinnon että lähihoitajatutkinnon oli suorittanut noin 9 % vastaajista. Sosiaalityön maistereista noin 34 % ilmoitti suorittaneensa sosionomi (AMK) -tutkinnon ennen sosiaalityön maisteritutkintoa.

Sosiaalialan korkeakoulutetuilla on hyvin kirjava opintohistoria ennen viimeisintä suoritettua tutkintoa. Ylioppilastutkinto on yleisin aiemmin suoritettu tutkinto, mutta vastaajilla on laajasti myös erilaisia toisen asteen tutkintoja ja korkeakoulututkintoja.

Sosiaalityön maistereista 12 % oli suorittanut aiemmin lähihoitajan tutkinnon, sosionomi (AMK) -tutkinto puolestaan oli 36 %:lla sosiaalityön maistereista, sosionomi (YAMK) -tutkinnon oli suorittanut 5 %. Muu toisen asteen ammatillinen tutkinto oli 12 %:lla maistereista ja muu ylempi korkeakoulututkinto 12 %:lla.

Sosionomeista (AMK) 25 % vastasi suorittaneensa aiemmin lähihoitajan tutkinnon, 28 % puolestaan muun toisen asteen ammatillisen tutkinnon. Muun alemman korkeakoulututkinnon oli suorittanut 7 % vastavalmistuneista sosionomeista.

Kuvio 3 - Mahdolliset aiemmat tutkintosi, kaikki vastaajat

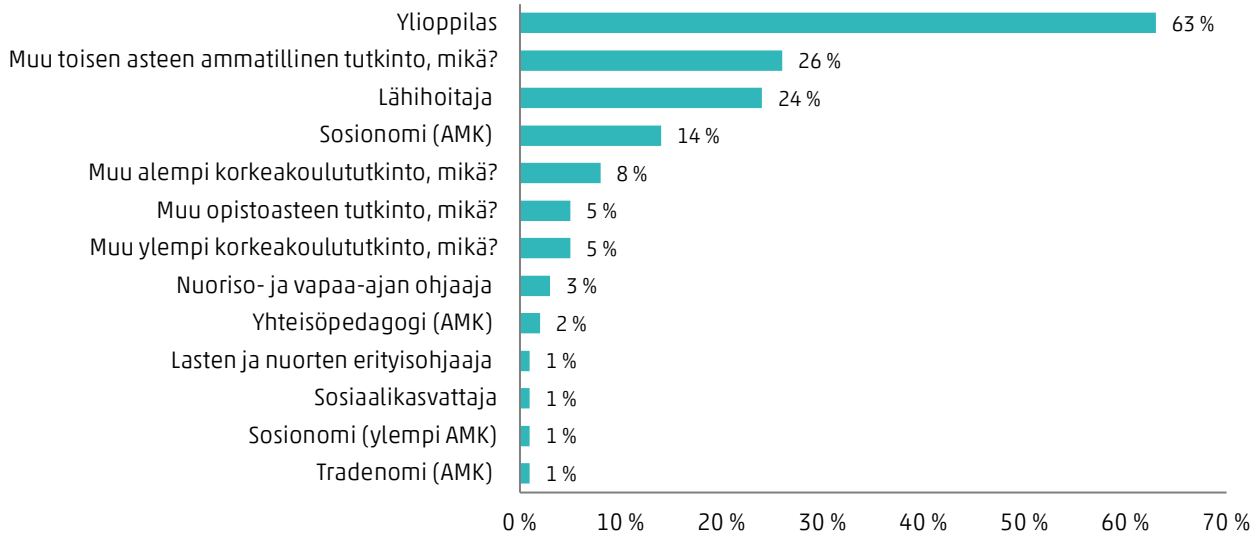

Kuvio 4 - Mahdolliset aiemmat tutkinnot, sosionomi (AMK) ja sosiaalityön maisteri

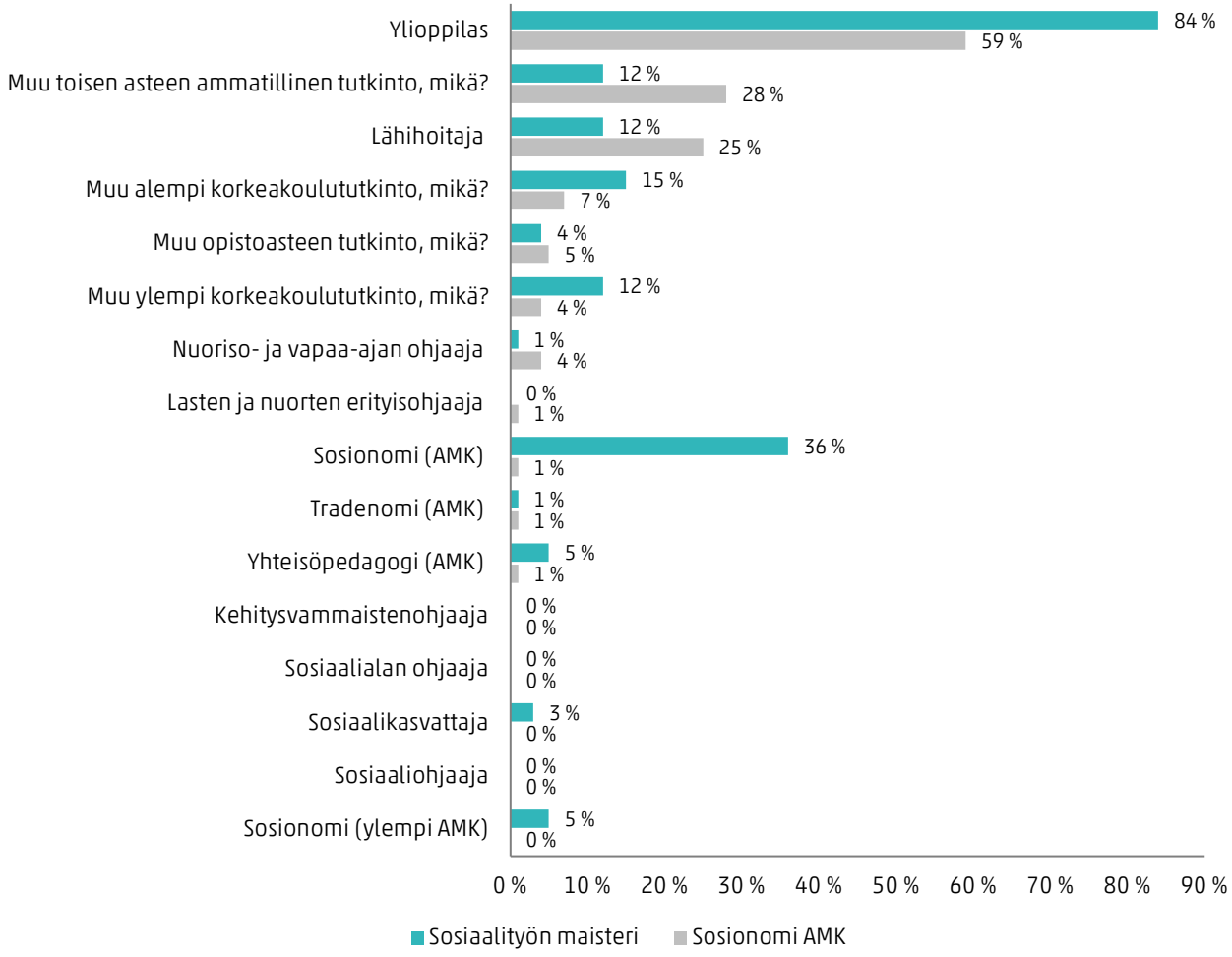

3. Sosiaalialan korkeakouluopinnot

Vastavalmistuneet sosiaalialan korkeakoulutetut ovat pääsääntöisesti melko tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon ja koulutuksen eri osa-alueisiin. Menneet opinnot koettiin mielenkiintoisina ja yhteistyö opettajien kanssa sujui hyvin. Kokemus opiskelijayhteisöön kuulumisesta on kuitenkin heikentynyt huomattavasti vuonna 2019 tehtyyn selvitykseen verrattuna. Kyselyyn vastanneet ovat valmistuneet vuosien 2021 ja 2022 aikana, jolloin pandemia ja etäopinnot olivat vielä vahvasti läsnä. Vaikka lähiopiskelu muuttuikin pahimman korona-ajan jälkeen mahdolliseksi, tulivat etäopinnot jäädäkseen.

Vaikka vastaajat olivatkin sitä mieltä, että opinnot olivat mielenkiintoisia ja opiskelu innostavaa, ainoastaan 38 % (2021: 43 %) suorittaisi nykyisen tutkintonsa sellaisenaan, mikäli olisi aloittamassa opintojaan nyt, nykyisellä työkokemuksellaan. Vastaajista 15 % ei osannut sanoa, miten kyseisessä tilanteessa valitsisi koulutusalansa.

Sosionomeista (AMK) 35 % suorittaisi nykyisen tutkintonsa sellaisenaan (2021: 44 %), 10 % puolestaan vaihtaisi opintokokonaisuuksia/suuntautumisopintoja (2021: 11 %). Sosiaalityön maisteritutkinnon suorittaisi 15 % vastanneista sosionomeista (AMK), ja kokonaan eri alan tutkinnon 8 %. Niistä, jotka olivat suorittaneet viimeisimpänä tutkintonaan sosionomi (YAMK) -tutkinnon, 14 % (2021: 34 %) oli sitä mieltä, että nykyisillä tiedoilla ja kokemuksella suorittaisi mieluummin sosiaalityön maisteritutkinnon. Vastanneista sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneista 48 % (2021: 24 %) puolestaan suorittaisi nykyisen tutkinnon sellaisenaan. YAMK-tutkinnon suorittaneiden tyytyväisyys tutkintoa kohtaan on kasvanut merkittävästi vuoden 2021 selvitykseen verrattuna.

Sosiaalityön maistereista 52 % suorittaisi nykyisen tutkintonsa sellaisenaan (2021: 48 %), sivuaineita vaihtaisi 14 % (2021: 14 %). Kokonaan toisen pääaineen valitsisi 4 % (2021: 12 %) vastanneista ja 12 % (2021: 5 %) suorittaisi kokonaan eri alan tutkinnon. Suurin osa mainituista pääaineista oli muita kuin sosiaalialan koulutuksia.

Kuvio 5 - Koulutusalan valinta nykyisellä työkokemuksella, sosiaalityön maisteri

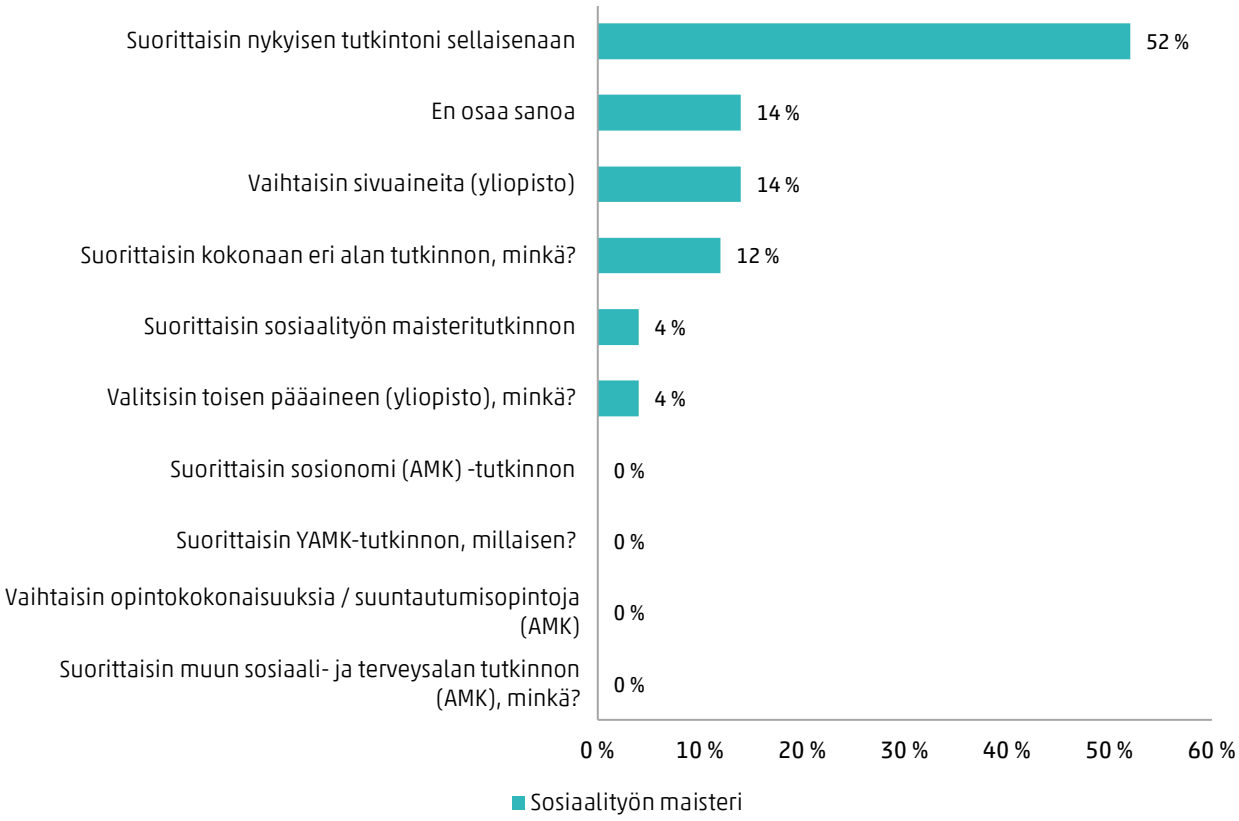

Kuvio 6 – Koulutusalan valinta nykyisellä työkokemuksella, sosionomi AMK ja sosionomi YAMK

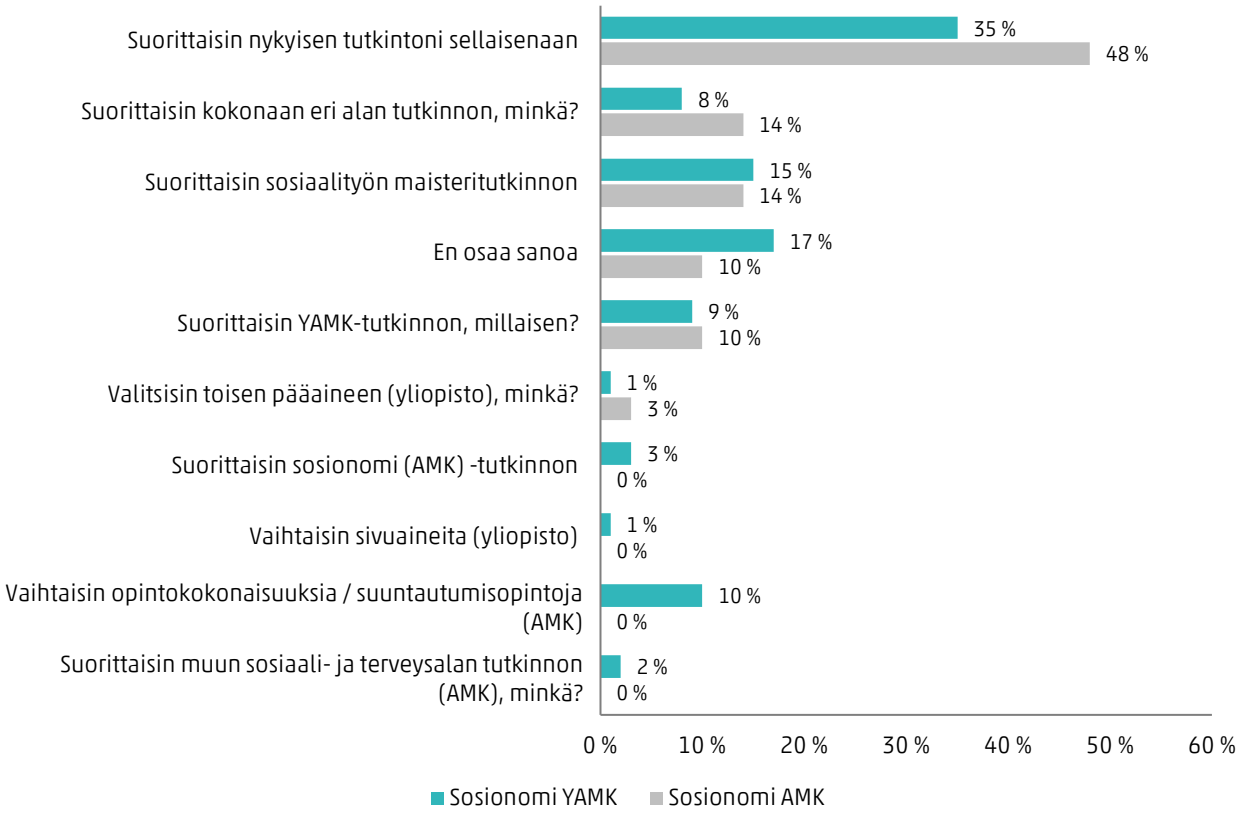

Avoimista vastauksista käy ilmi, että vastavalmistuneita sosiaalialan korkeakoulutettuja kiinnostavat erityisesti psykologian opinnot. Moni kertoi myös, että hakeutuisi mieluummin alalle, jossa työn vaativuus ja palkkataso kohtaisivat paremmin.

3.1 Kokemukset saadusta koulutuksesta

Vastaajia pyydettiin arvioimaan saamaansa koulutukseen ja opintoihin liittyviä väittämiä asteikolla yhdestä viiteen. Asteikolla 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä. Tarkemmat taulukot vastausten jakautumisesta asteikolle ovat selvityksen lopussa.

Vastavalmistuneista suurin osa (88 %) oli väittämän "opinnot olivat mielenkiintoisia" kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä, ja "opiskelu oli innostavaa"-väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli 72 % vastaajista. Väittämien keskiarvot eivät juurikaan eroa sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maisterien välillä. Luvut ovat myös pysyneet suurin piirtein samana verrattaessa vuoden 2021 selvitykseen. Vastavalmistuneet sosiaalialan korkeakoulutetut pitävät siis viimeisimpiä opintojaan varsin mielenkiintoisina sekä innostavina.

Opiskelijayhteisöön opintojensa aikana tunsi kuuluvansa 51 % kaikista vastaajista (2021: 52 %). Sosionomeista (AMK) 53 % ja sosiaalityön maistereista 36 % oli jokseenkin tai täysin

Kuvio 7 – Suoritettu tutkinto, väittämät

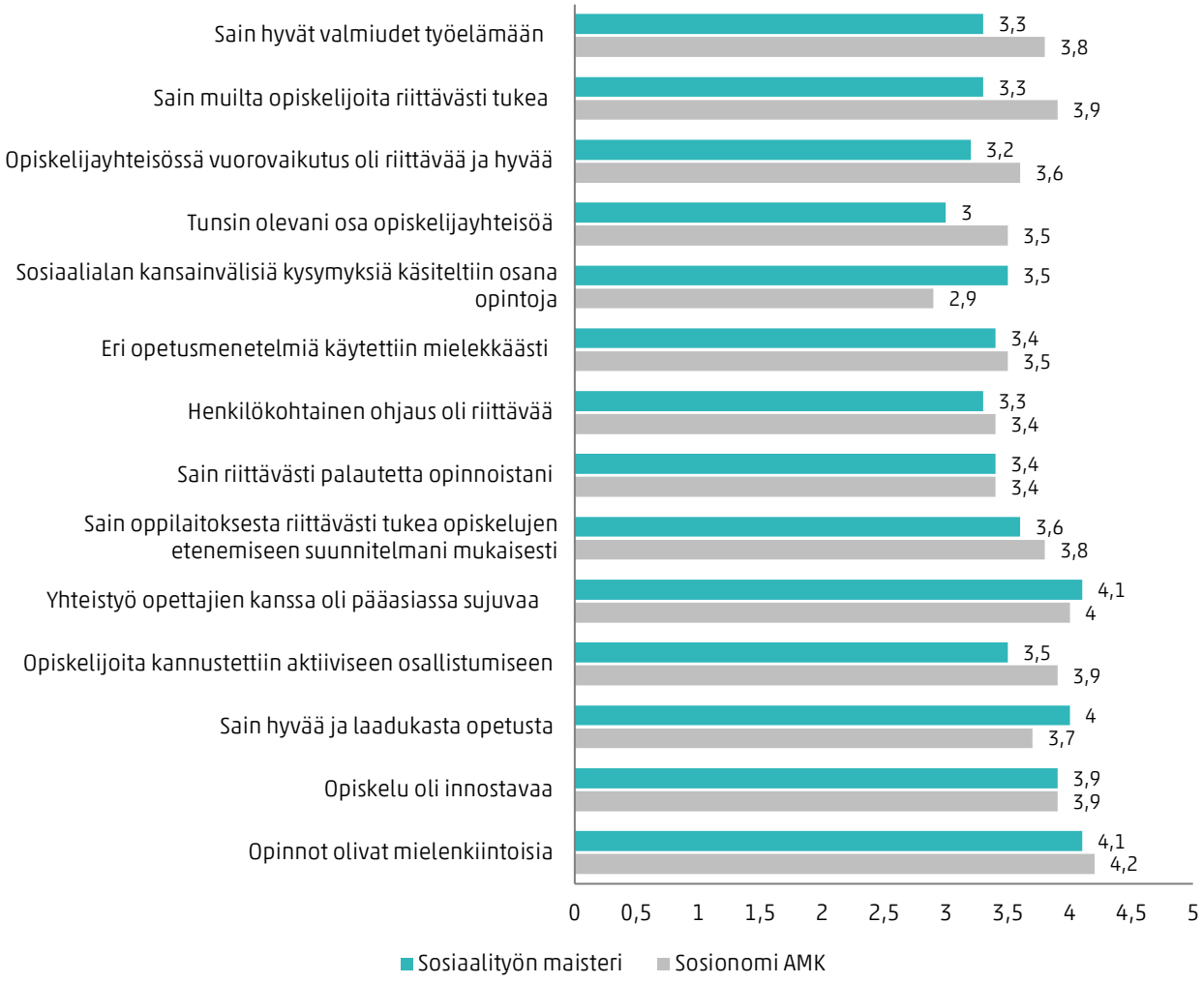

samaa mieltä väittämän "tunsin olevani osa opiskelijayhteisöä" kanssa. Vuonna 2021 luku oli sosionomien (AMK) osalta 54 % ja sosiaalityön maistereiden osalta 38 %. Vuoden 2019 selvitykseen verrattuna kokemus opiskelijayhteisöön kuulumisesta on heikentynyt merkittävästi, silloin täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa oli sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista 67 % (laskua 14 prosenttiyksikköä) ja sosiaalityön maistereista 57 % (21 prosenttiyksikköä).

Opetuksen laatuun opiskelijat olivat melko tyytyväisiä: Väitteen "koen saaneeni hyvää ja laadukasta opetusta" -väitteen kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli 74 % vastaajista. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 61 % ja sosiaalityön maistereista 84 %. Luvut ovat nousseet molempien ryhmien (sosionomi AMK ja sosiaalityön maisteri) suhteen verrattuna vuoteen 2019. Tällöin sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 57 % ja sosiaalityön maistereista 79 %. Väitteen "opetus oli asiantuntevaa" kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli kaikista vastaajista 64 %, sosionomeista (AMK) 69 % ja sosiaalityön maistereista 88 %.

Väittämän "sain hyvät valmiudet työelämään" kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli 60 % (2021: 63 %) kaikista vastaajista. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 63 % (2023: 64 %) ja sosiaalityön maistereista 49 % (2023: 48 %). Sosiaalityön maistereilla kokemus riittävistä valmiuksista työelämään on selvästi vähäisempää kuin sosionomeilla (AMK).

Opetusmenetelmien kirjo on laaja sosiaalialan korkeakouluopinnoissa, niin yliopistoissa kuin ammattikorkeakouluissa. Vastauksista käy ilmi, että kaikki vastaajat pitivät työelämäharjoitteluja parhaana opetusmuotona oman oppimisen kannalta. Toiseksi paras opetusmenetelmä oli sekä sosionomeilla (AMK) että sosiaalityön maistereilla luento-opetus. Ryhmätyöt koettiin hyvänä oppimisen tapana erityisesti sosionomien (AMK) näkökulmasta, sosiaalityön maisterit puolestaan kokivat verkkokurssit sekä luento- ja oppimispäiväkirjat opetusmenetelminä, jotka tukivat heidän oppimistaan parhaiten.

3.2 Verkko-opinnot sosiaalialalla

Verkko-/etäopintojen osuus on kasvanut koronapandemian myötä sosiaalialan korkeakouluopinnoissa. Vaikka koronasulkujen jälkeen paluu kampuksille tapahtui vaiheittain ja lähiopetus mahdollistui, monissa korkeakouluissa verkko-opetuksen määrä jäi korkealle tasolle. Verkko-opintoja voi suorittaa hyvin laajasti, ja kokonaisia tutkintoja on mahdollista suorittaa täysin etäyhteyksin.

Kyselyyn osallistuneita pyydettiin vastaamaan väittämiin koskien suorittamiaan verkko-opintoja. Vastausvaihtoehdot olivat asteikolla 1–5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Vastavalmistuneiden mukaan heidän opiskelutaitonsa verkossa tapahtuvaa opiskelua varten olivat riittävät (kaikkien vastaajien keskiarvo 4,4), ja verkko-opinnot tuntuivat heidän mielestään melko mielekkäiltä (kaikkien vastaajien keskiarvo 3,6). Nämä luvut ovat täysin samat kuin vuoden 2021 selvityksessä.

> *" Oli kurjaa, kun valitsin AMK-opintoihini tarkoituksella päivätoteutuksen, mutta suurin osa opinnoista alkoikin pian olla verkossa (jo aikana ennen koronaa). Opintojen siirtyminen verkkoon heikensi oppimistani ja motivaatiota opiskella."*

3.3 Vastavalmistuneiden kokemukset työharjoitteluista

Työharjoittelut korkeakouluopinnoissa ovat erinomaisia mahdollisuuksia tutustua alan työkenttään. Lisäksi ne konkretisoivat opiskelijalle sitä, mitä käytännön työ alan ammattilaisena pitää sisällään. Harjoitteluissa kerrytetään alan työkokemusta, luodaan ammatillisia verkostoja, ja ne auttavat hahmottamaan teoriaopintoja

Kuvio 8 – Verkko-opinnot sosiaalialan korkeakouluopinnoissa, väittämät

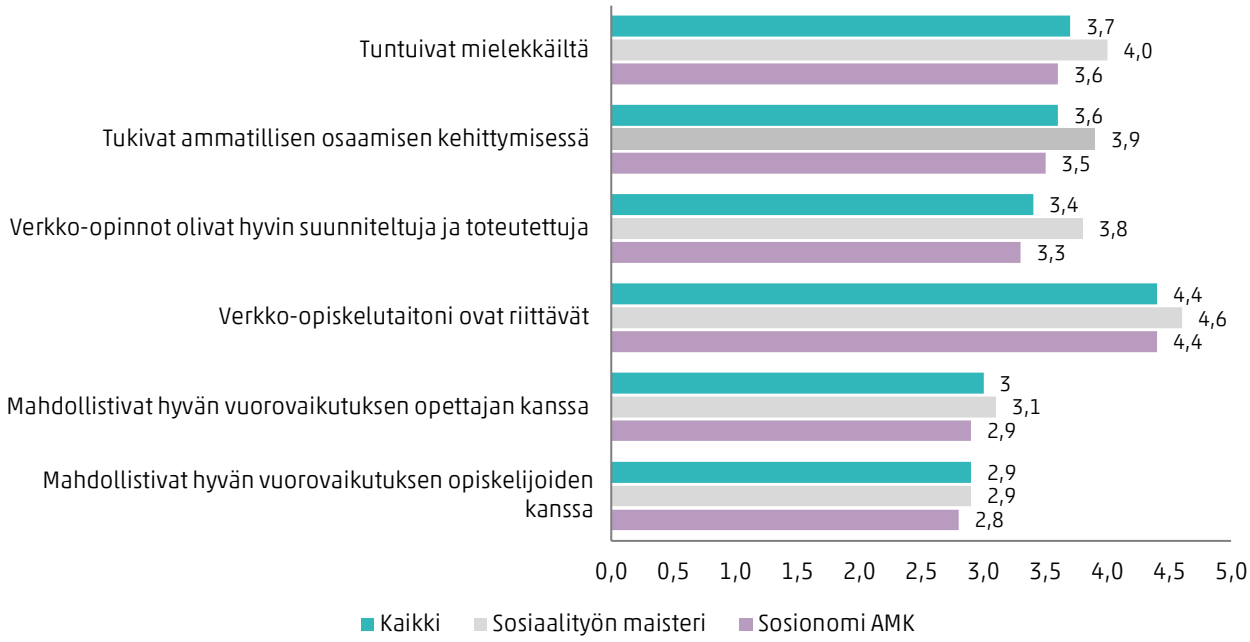

Kuvio 9 – Väittämät koskien työharjoittelua

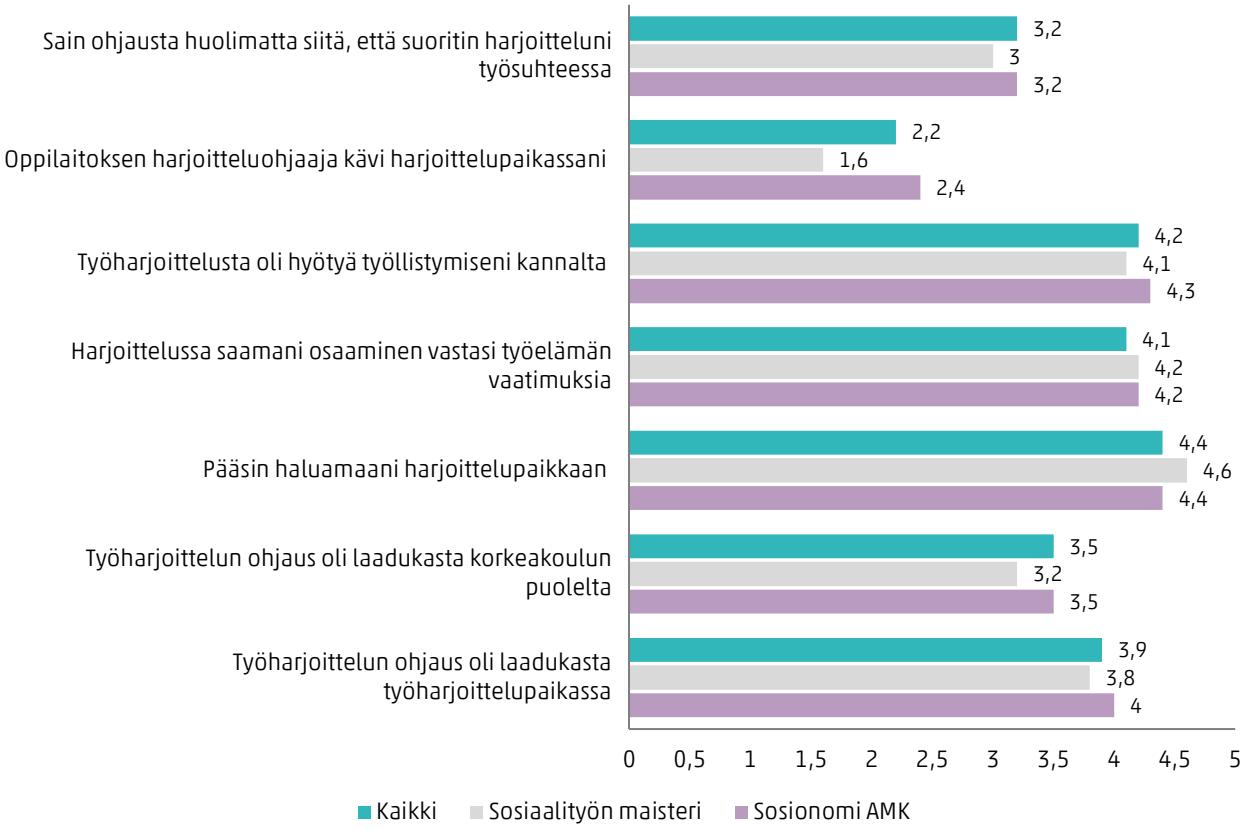

käytännön tasolla. Nämä puolestaan auttavat työllistymään valmistumisen jälkeen, ja usein harjoittelut myös mahdollistavat esimerkiksi keikka- ja kesätöiden saamisen opiskeluaikana.

Suurin osa vastanneista sosionomeista (AMK) suoritti harjoittelunsa palkattomana harjoitteluna (92 %), sosiaalityön maistereistakin hieman yli puolet (55 %). Palkallisen harjoittelun suoritti ainoastaan 9 % sosionomeista (AMK) ja 28 % sosiaalityön maistereista. Palkallisesti työsuhteessa harjoittelun suoritti 36 % sosionomeista (AMK) ja 41 % sosiaalityön maistereista.

Vastaajille esitettiin väittämiä koskien suoritettuja työharjoitteluja. Vastausvaihtoehdot olivat asteikolla 1–5 (1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä).

Väittämien keskiarvoista käy ilmi, että opiskelijat pääsivät haluamiinsa harjoittelupaikkoihin, ja että harjoittelut vastasivat työelämän tarpeisiin sekä tukivat työllistymistä. Harjoittelun ohjaus oli pääasiassa laadukasta harjoittelupaikoissa, korkeakoulun puolelta saatavan ohjauksen laadussa sen sijaan nähtiin hieman enemmän parantamisen varaa.

3.4 Kansainväliset vaihto-opinnot

Kaikista vastaajista 8 % oli osallistunut kansainväliseen vaihtoon opintojensa aikana (sosionomi AMK 8 %, sosiaalityön maisteri 11 %). Hieman suurempi määrä vastaajista, 13 % (sosionomeista AMK 14 % ja sosiaalityön maistereista 11 %) kertoi, että olisi halunnut lähteä kansainväliseen vaihtoon, mutta ei esimerkiksi perheen tai muutoin elämäntilanteen vuoksi kokenut sen olevan mahdollista. Koronapandemian takia vaihtoon lähteminen peruuntui 3 %:lla vastaajista. Vaihdossa olleet vastavalmistuneet toivat esiin, että vaihto-opinnot ulkomailla avarsivat maailmankuvaa ja Suomeen palattiin monia huikeita kokemuksia rikkaampana. Osa vastaajista oli suorittanut vaihdossa opintoja, osa taas käytännön harjoitteluita.

> *"Olisi ollut mukavaa nähdä sosiaalityötä myös Suomen ulkopuolella. Korona kumminkin sotki vaihtosuunnitelmat, enkä koskaan päässyt vaihtoon opintojeni aikana."*

> *"Suoritin syventävän vaiheen harjoitteluni ulkomailla. Kokemus oli hieno ja avasi silmiä monella tapaa sosiaalityössä kehitysmaassa."*

4. Työuran ensiaskeleet

Sosiaalialan korkeakoulutetut työskentelevät oman alan tehtävissä usein jo opiskeluaikana. Opiskeluaikainen työnteko mahdollistaa työkokemuksen kartuttamisen opintojen ohella, mikä puolestaan nopeuttaa työllistymistä oman alan tehtäviin valmistumisen jälkeen.

4.1 Opintojen ohella työskenteleminen yleistä

Sosiaalialan palkkatöitä oli tehnyt opintojen ohella 76 % vastaajista – 71 % sosionomeista (AMK) ja peräti 96 % sosiaalityön maistereista (vuonna 2021 vastaava luku oli maistereiden osalta 88 %). Muita palkkatöitä oli opintojen aikana tehnyt 32 % vastaajista (sosionomeista AMK 36 %, sosiaalityön maistereista 26 %). Lisäksi 10 % kaikista vastaajista ilmoitti, ettei tehnyt opintojen aikana laisinkaan palkkatöitä (sosionomeista AMK 13 %, sosiaalityön maistereista 0 %).

4.2 Työllistyminen sosiaalialan töihin valmistumisen jälkeen

Vastaalmistuneiden työllistyminen sosiaalialan töihin on nopeaa, ja ensimmäinen valmistumisen jälkeinen työpaikka on itse asiassa hankittu jo ennen varsinaista valmistumista. Jopa 72 % kaikista vastaajista (2021: 66 %) kertoi saaneensa ensimmäisen oman alan työpaikan jo ennen valmistumistaan ja 16 % heti valmistuttuaan. Ne vastaajat, jotka eivät olleet saaneet työpaikkaa jo ennen valmistumista tai välittömästi valmistumisen jälkeen, työllistyivät muutaman kuukauden kuluessa (keskiarvo 4 kk, mediaani 3 kk).

Sosionomeista (AMK) 70 % (2021: 66 %) ja sosiaalityön maistereista 85 % (2021: 79 %) oli saanut työpaikan jo ennen valmistumistaan. Heti valmistumisen jälkeen sosiaalialan työpaikan oli saanut 18 % sosionomeista (2021: 21 %) ja 9 % sosiaalityön maistereista (14 %).

Kuvio 10 – Hakuaika valmistumisen jälkeiseen ensimmäiseen sosiaalialan työpaikkaan

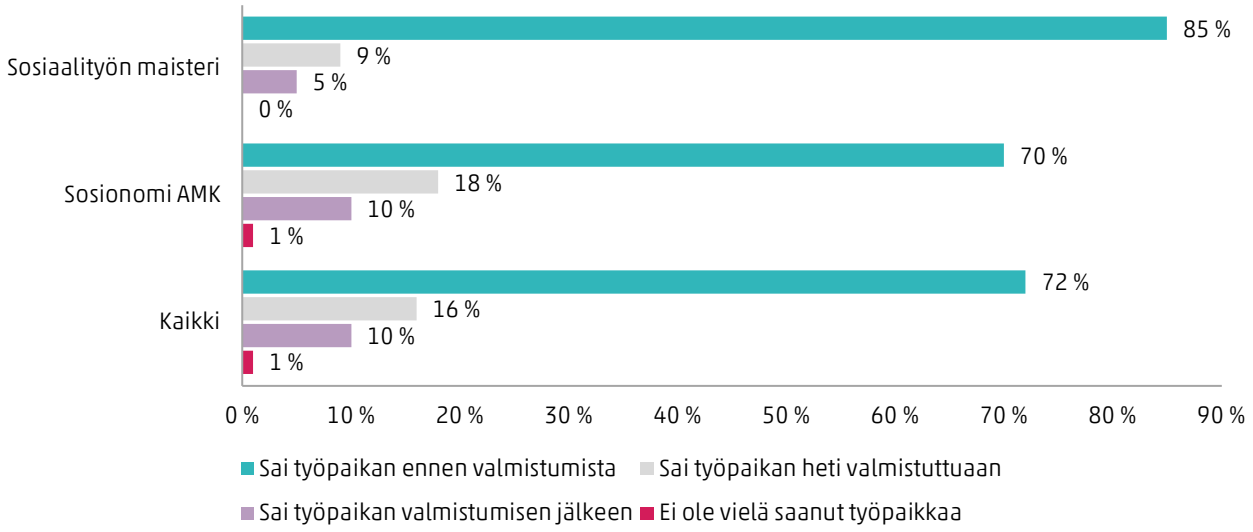

Kuvio 11 – Opiskeluaikaisen työssäkäynnin vaikutus valmistumisen jälkeisen ensimmäisen sosiaalialan työpaikan hakuaikaan

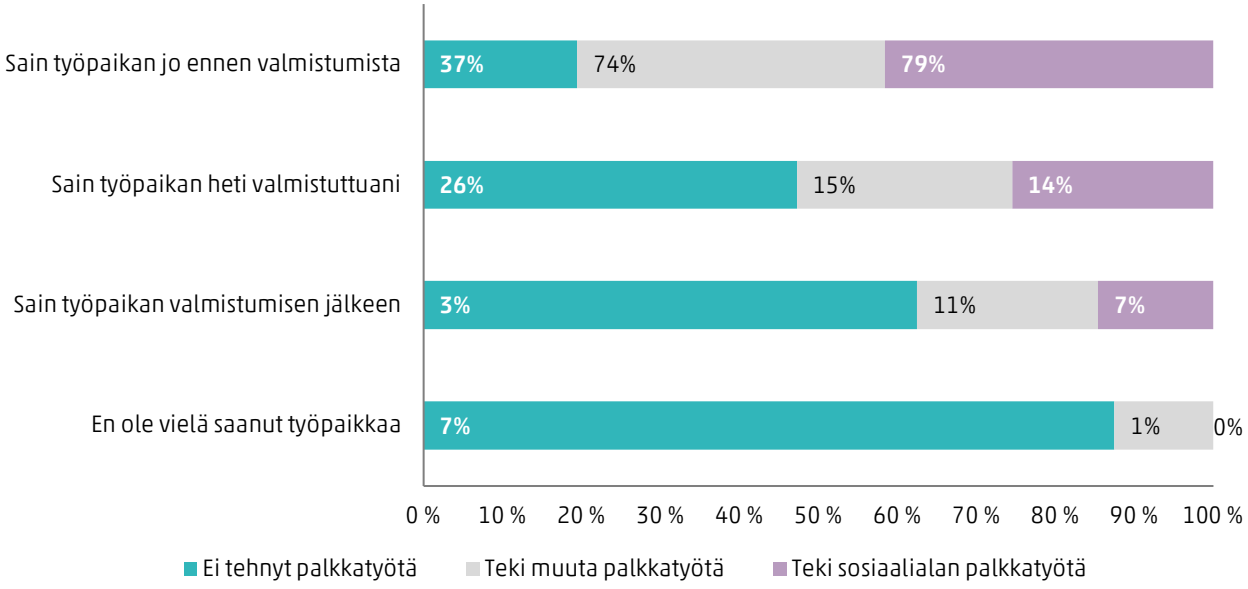

Sekä sosionomit (AMK) että sosiaalityön maisterit työllistyvät todella nopeasti, maisterit vielä hieman nopeammin. Pula sosiaalialan korkeakoulutetuista näkyy vastavalmistuneiden työllistymisen nopeudessa.

Sosiaalialan töitä opiskeluaikana tehneet vastaajat työllistyivät nopeimmin valmistumisen jälkeen. Huomattavaa kuitenkin on, että myös muita töitä tehneet löysivät työpaikan lähes yhtä nopeasti kuin sosiaalialan töissä olleet. Tärkeää näyttää olevan ylipäätään työkokemuksen kartuttaminen ja aktiivisuus työelämässä.

4.3 Työttömyys valmistumisen jälkeen

Vastavalmistuneet sosiaalialan korkeakoulutetut työllistyvät valmistumisen jälkeen nopeasti, mutta 15 % vastaajista ilmoitti olleensa jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen työttömänä. Nämä työttömyysjaksot ovat pääsääntöisesti melko lyhyitä, parista viikosta muutamaan kuukauteen. Ainoastaan muutama vastaaja oli ollut työttömänä puoli vuotta tai enemmän.

Kuvio 12 – Työttömyys valmistumisen jälkeen

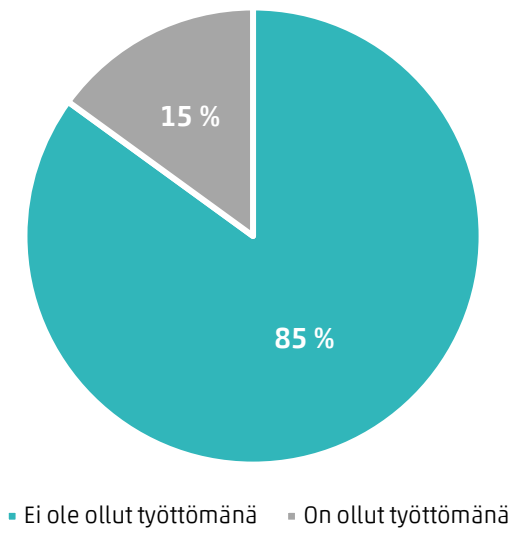

Kuvio 13 – Työttömyys valmistumisen jälkeen, vuosivertailu

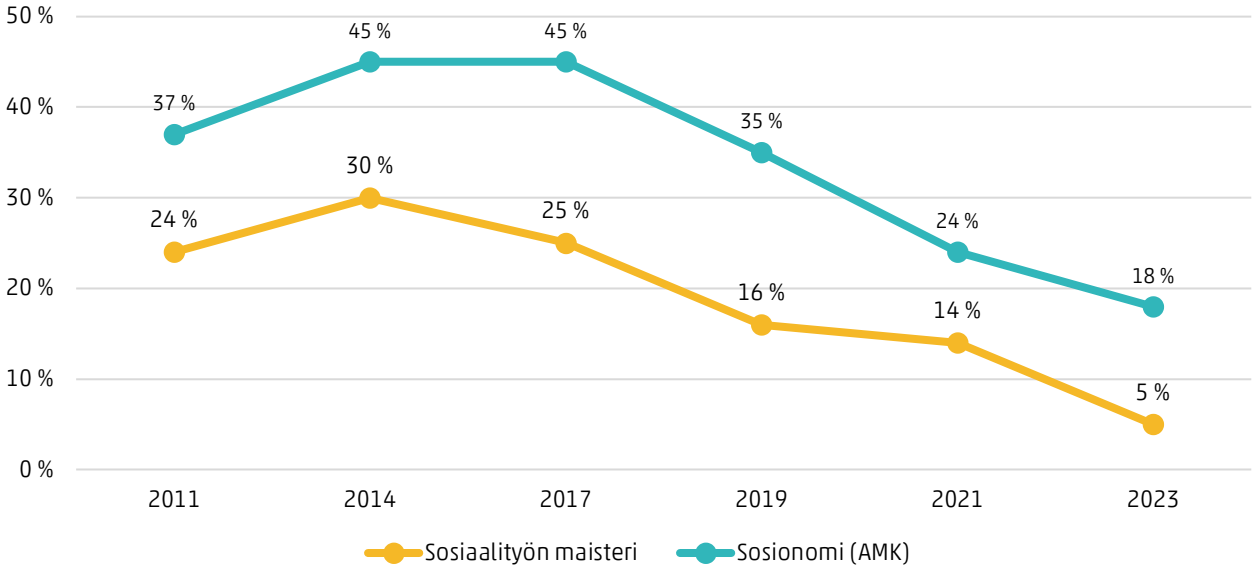

Kuvio 14 – Arvio työttömyyden syistä, väittämät

(1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä)

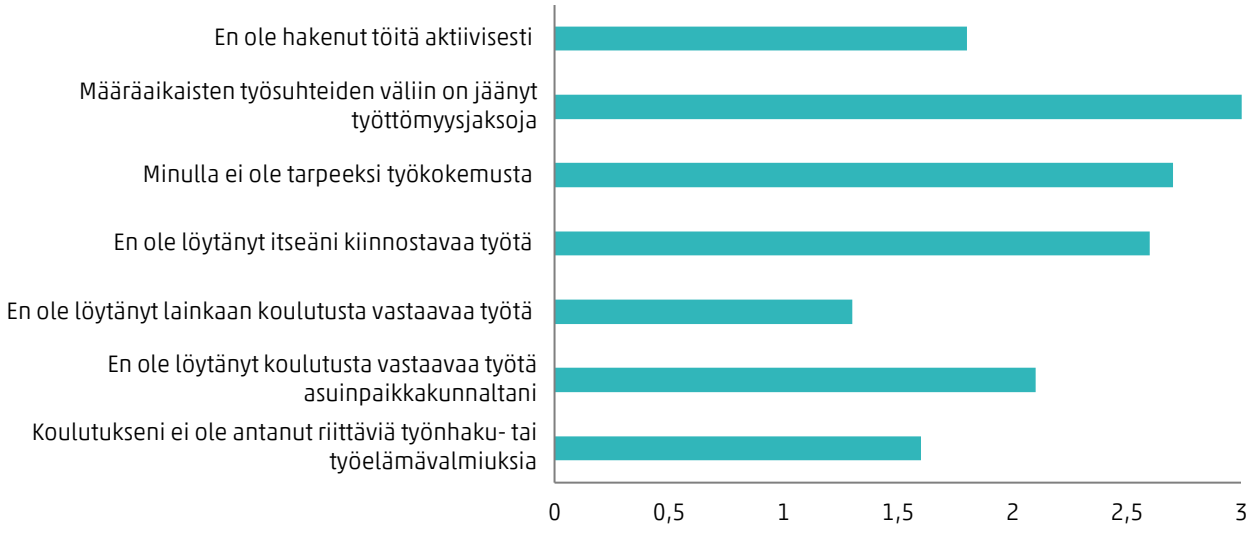

Sosiaalialan korkeakoulutettujen työttömyys on laskenut sekä sosionomeilla (AMK) että sosiaalityön maistereilla tarkastelujakson aikana. Vaikka työttömyysjaksot ovat kummallakin ryhmällä melko vähäisiä, kohtaa vastavalmistunut sosionomi (AMK) sosiaalityön maisteria todennäköisemmin ainakin lyhyen työttömyysjakson työuransa alkuvaiheessa.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan työttömyytensä syitä asteikolla 1–5, jolloin 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä.

Monessa tapauksessa työttömyyden syynä oli se, että määräaikaisten työ- tai virkasuhteiden väliin oli jäänyt työttömyysjakso. Yhtenä syynä työttömyydelle koettiin myös se, että työkokemusta ei ollut karttunut vielä riittävästi, tai että itseä kiinnostavaa työtä ei ollut vielä löytynyt. Koulutus on antanut pääsääntöisesti riittävät työnhaku- ja työelämävalmiudet, eikä työttömyyden syyksi nähty haasteita työnhaun suhteen.

4.4 Avoimien työpaikkojen löytäminen

Kyselyssä pyydettiin vastaajia valitsemaan kolme tärkeintä lähdettä, joista he saivat tietoa avoimista työpaikoista työnhaun ollessa ajankohtaista. Kolmen kärkeen nousivat TE-palvelut (myös verkkosivut) 51 %, työnantajien verkkosivut/rekrytointipalvelut 46 % sekä opintoihin liittyvät harjoittelut 40 %. Nämä kolme suosituinta lähdettä ovat samat kuin vuoden 2021 selvityksessä.

Taulukko 1 - Mistä sai eniten tietoa sosiaalialan työpaikoista

Taho, mistä sai eniten tietoa sosiaalialan työpaikoista töitä hakiessaan	Sosionomi AMK	Sosiaalityön maisteri	Kaikki
Omasta oppilaitoksesta / oppilaitoksen ura-/ rekrytointipalvelusta	8 %	7 %	8 %
Opintoihin liittyvästä harjoittelusta	43 %	38 %	40 %
Opintoihin liittyvästä projektista tai opinnäytetyöstä	4 %	0 %	4 %
Aiemmista työpaikoista	18 %	32 %	21 %
Opiskelukavereilta	19 %	22 %	19 %
Tuttavilta	12 %	19 %	15 %
Ura-/rekrytointitapahtumista, messuilta	2 %	0 %	2 %
Talentian verkkosivuilta/lehdestä	0 %	1 %	0 %
Sanoma- ja aikakausilehdistä	1 %	0 %	0 %
TE-palveluista, myös verkkosivut	52 %	43 %	51 %
Työnantajien verkkosivut / rekrytointipalvelut (esim. kuntarekry, valtiolle.fi)	44 %	55 %	46 %
Sosiaalisesta mediasta (esim. Facebook, LinkedIn)	15 %	20 %	16 %
Jostain muualta	5 %	4 %	5 %

5. Katsaus sosiaalialan työmarkkinoille

Sosiaalialan korkeakoulutetut työllistyvät valmistumisen jälkeen nopeasti – tai jo ennen sitä – ja työpaikkoja on tarjolla myös uran myöhemmissä vaiheissa. Mahdollisuuksia erilaisiin työuriin sosiaalialan laajalta kentältä löytyy valtavasti.

5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät hyvin sosiaalialalle

Vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) 97 % ja 100 % sosiaalityön maistereista oli hakenut ja saanut Valviran vahvistaman sosiaalihuollon ammattihenkilölain mukaisen ammatinharjoittamisoikeuden. Vastaajilta tiedusteltiin myös, vaatiiko vastaushetken työtehtävä kyseistä ammatinharjoittamisoikeutta. 66 % vastasi työskentelevänsä tehtävässä, jossa ammatinharjoittamisoikeus vaadittiin, 23 % työtehtävissä tätä ei vaadittu ja 12 % vastanneista ei osannut sanoa.

Vastavalmistuneiden sosiaalialan ammattilaisten työllisyystilanne on hyvä. Töitä on tarjolla, ja ainoastaan 2 % sosionomeista (AMK) oli työttömänä. Sosiaalityön maistereista työttömänä ei ollut kukaan vastaajista. Kokopäivätöissä oli 91 % sosionomeista (AMK) ja 93 % sosiaalityön maistereista.

Suurimmalla osalla vastaajista (53 % kaikista) oli ollut valmistumisen jälkeen yksi sosiaalialan työpaikka. Kaksi tai useampia työpaikkoja oli 39 % kaikista vastaajista.

Taulukko 2 - Vaatiiko nykyinen tehtävä sosiaalihuollon ammatinharjoittamisoikeutta?

Vaatiiko nykyinen tehtävä sosiaalihuollon ammatinharjoittamisoikeutta?	Sosionomi AMK	Sosiaalityön maisteri	Kaikki
Kyllä	60 %	88 %	66 %
Ei	25 %	11 %	23 %
Ei osaa sanoa	15 %	1 %	12 %

Kuvio 15 – Työtilanne vastaushetkellä

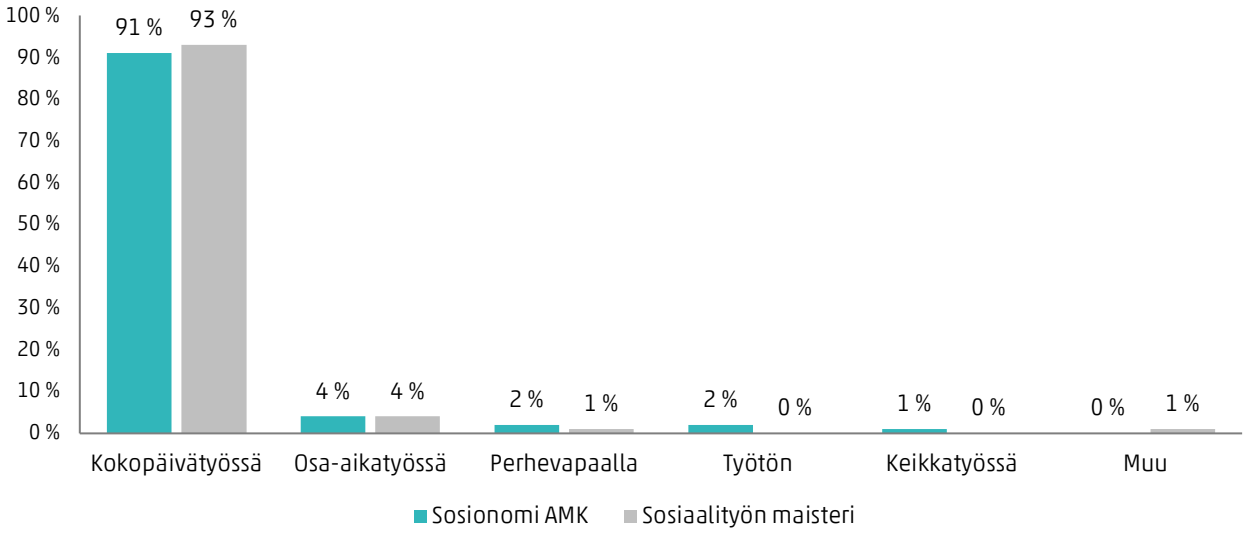

5.2 Hyvinvointialueet suurin työllistäjä

Iso osa vastavalmistuneista sosiaalialan korkeakoulutetuista työllistyy hyvinvointialueille – aiemmissa selvityksissä suurimpana työllistäjänä ovat olleet kunnat sekä kuntayhtymät (vuonna 2021 kaikista vastaajista 56 %, sosionomeista AMK 52 % ja sosiaalityön maistereista 86 %). Hyvinvointialueilla työskenteli tämän selvityksen mukaan 40 % kaikista vastaajista, sosionomeista (AMK) 30 % ja sosiaalityön maistereista 82 %.

Kuvio 16 – Sosiaalialan työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen

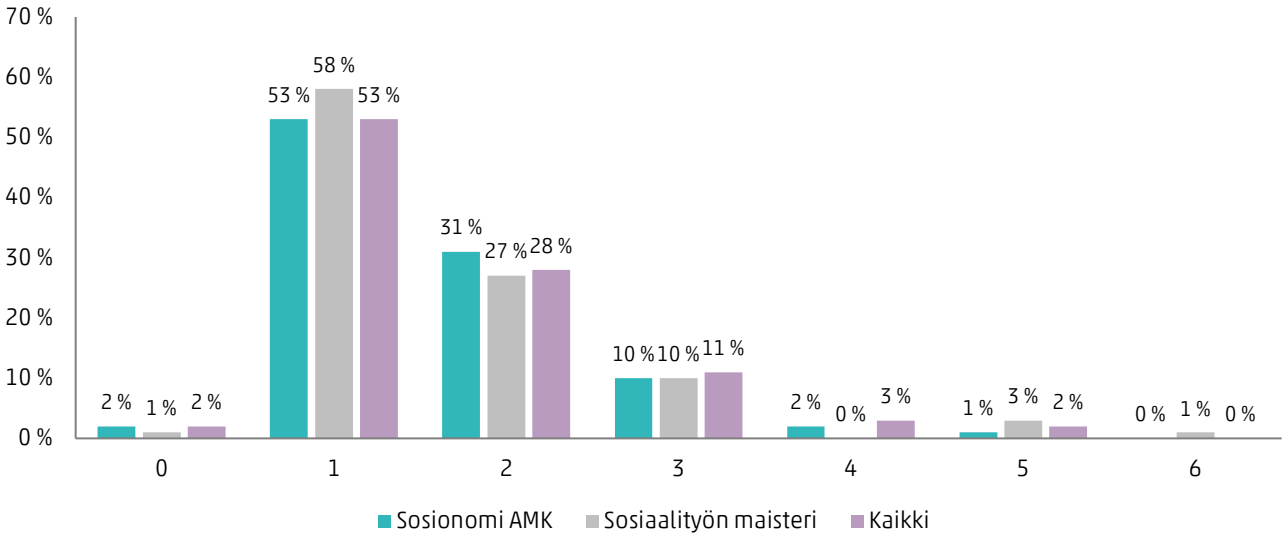

Kuvio 17– Nykyinen työnantajasi

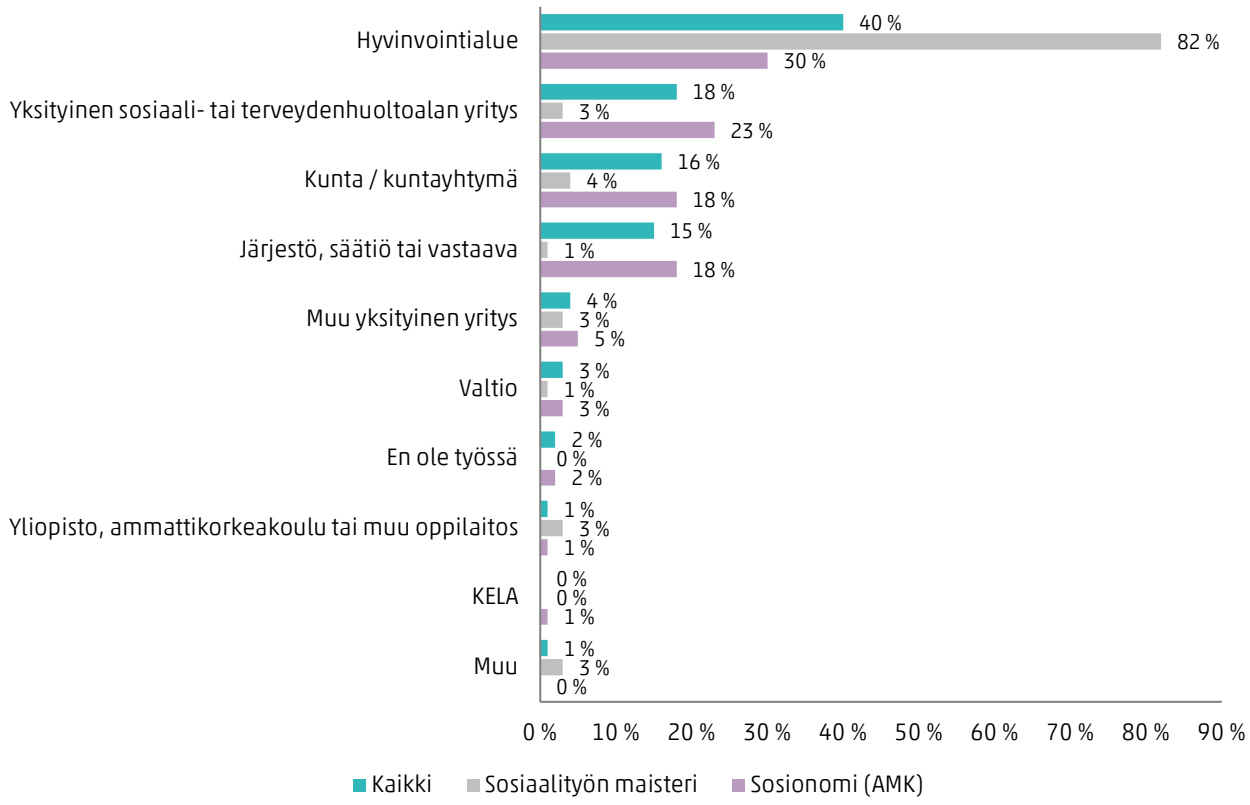

Sosionomit (AMK) työllistyivät hyvinvointialueiden lisäksi esimerkiksi yksityisiin sosiaali- tai terveydenhuoltoalan yrityksiin (23 %), kuntiin/kuntayhtymiin (18 %) sekä järjestöihin, säätiöihin tai vastaaviin (18 %). Sosiaalityön maisterit työllistyivät hyvinvointialueiden lisäksi vain vähäisesti muille työnantajille. Sosiaalialan yrittäjänä/ammatinharjoittajana ei toiminut kukaan vastaajista.

Sosiaalityön maistereista 50 % ilmoitti työskentelevänsä sosiaalitoimistossa tai vastaavassa. Muita sosiaalityön maistereiden työpaikkoja olivat esimerkiksi sairaala/terveyskeskus (9 %) mielenterveys- ja/tai päihdehuollon palveluyksikkö (7 %) sekä lastensuojelun avopalveluyksikkö (myös perhetyö) (4 %). Sosionomeista (AMK) 18 % työskenteli päiväkodissa, 14 % lastensuojelun laitoshuoltoyksikössä sekä 10 % järjestössä, säätiössä tai vastaavassa.

Kuvio 18 – Työpaikka vastaushetkellä

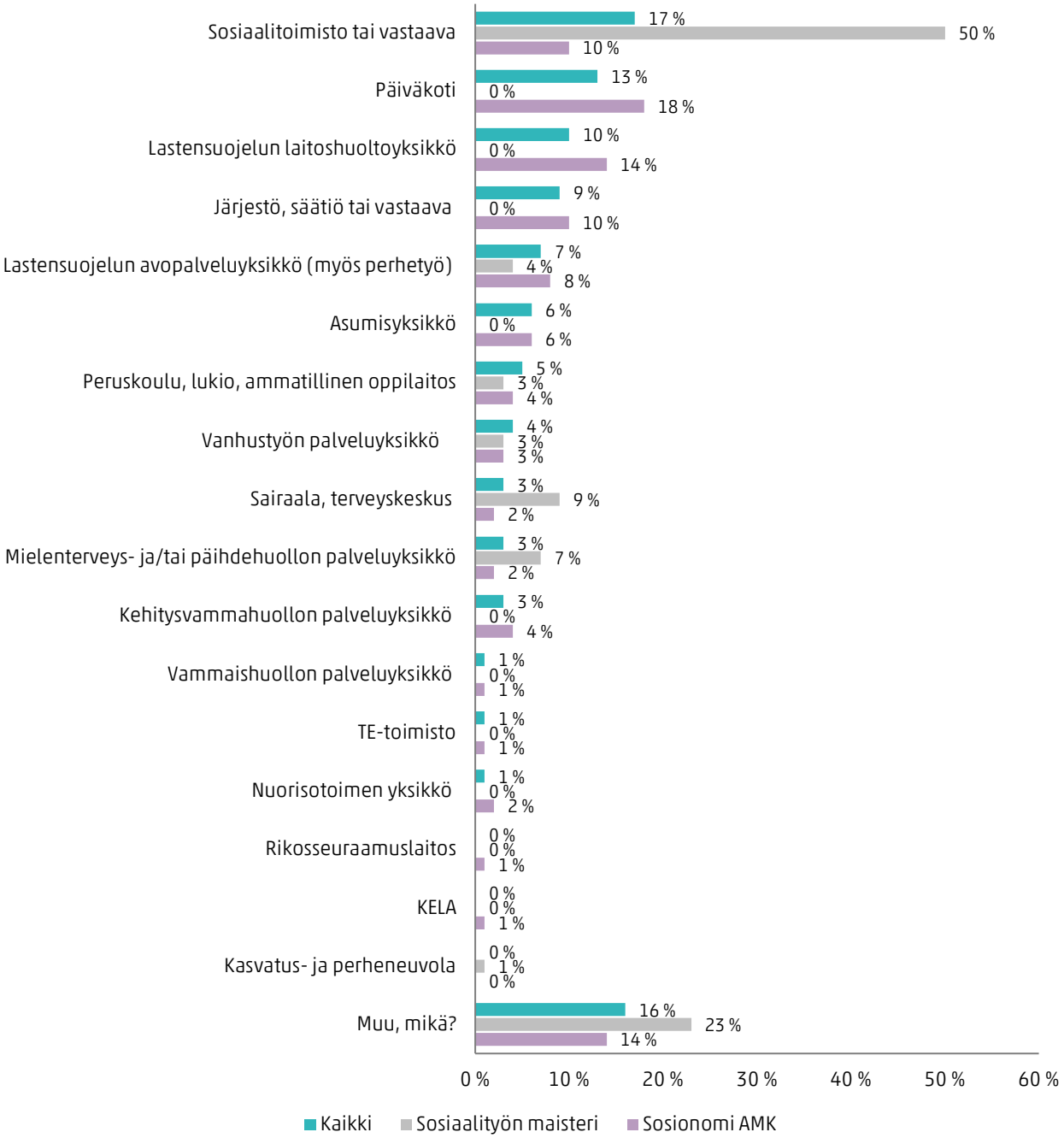

5.3 Vastavalmistuneiden tehtävänimikkeet

Kyselyssä vastaajia pyydettiin valitsemaan parhaiten omaa tehtävänimikettä kuvaava vaihtoehto, sekä valmistumisen jälkeisen ensimmäisen tehtävänimikkeen että nykyisen tehtävänimikkeen osalta. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus valita "muu, mikä?"-vaihtoehto ja kertoa avovastauksessa oma tehtävänimikkeensä.

5.3.1 Sosionomi AMK -tehtävänimikkeet

Kuten vuoden 2021 selvityksessä, myös nyt ohjaaja-nimike oli nimikkeistä yleisin ensimmäisen työpaikan osalta. Ohjaaja-nimikkeellä ensimmäisessä työpaikassaan työskenteli 27 % (2021: 30 %), vastaushetkellä ohjaaja-nimike oli 22 %:lla sosionomeista (AMK). Sosiaaliohjaajina työskenteli vastaushetkellä 18 % sosionomeista (AMK), kun taas ensimmäisessä työpaikassa kyseinen nimike oli 13 %:lla vastanneista sosionomeista (AMK). Varhaiskasvatuksen opettaja -nimikkeellä työskenteli vastaushetkellä 14 %, ensimmäisessä työpaikassa kyseisellä nimikkeellä työskenteli 17 %. Varhaiskasvatuksen sosionomeja työskentelee kentällä vielä varsin vähän, ainoastaan 2 % sosionomeista (AMK) työskenteli tällä nimikkeellä.

Sosionomi-tehtävänimike on yleistynyt hitaasti kolmen selvityksen aikana (2019, 2021 ja 2023). Vuonna 2019 sosionomi-nimikkeellä työskenteli kaksi vastaajaa, vuoden 2021 selvityksessä vastaajia oli 2 %. Tässä selvityksessä 4 % vastaajista kertoi työskennelleensä sosionomi-nimikkeellä sekä nykyisessä että ensimmäisessä työpaikassa.

Kuvio 19 – Tehtävänimikkeet, sosionomi AMK

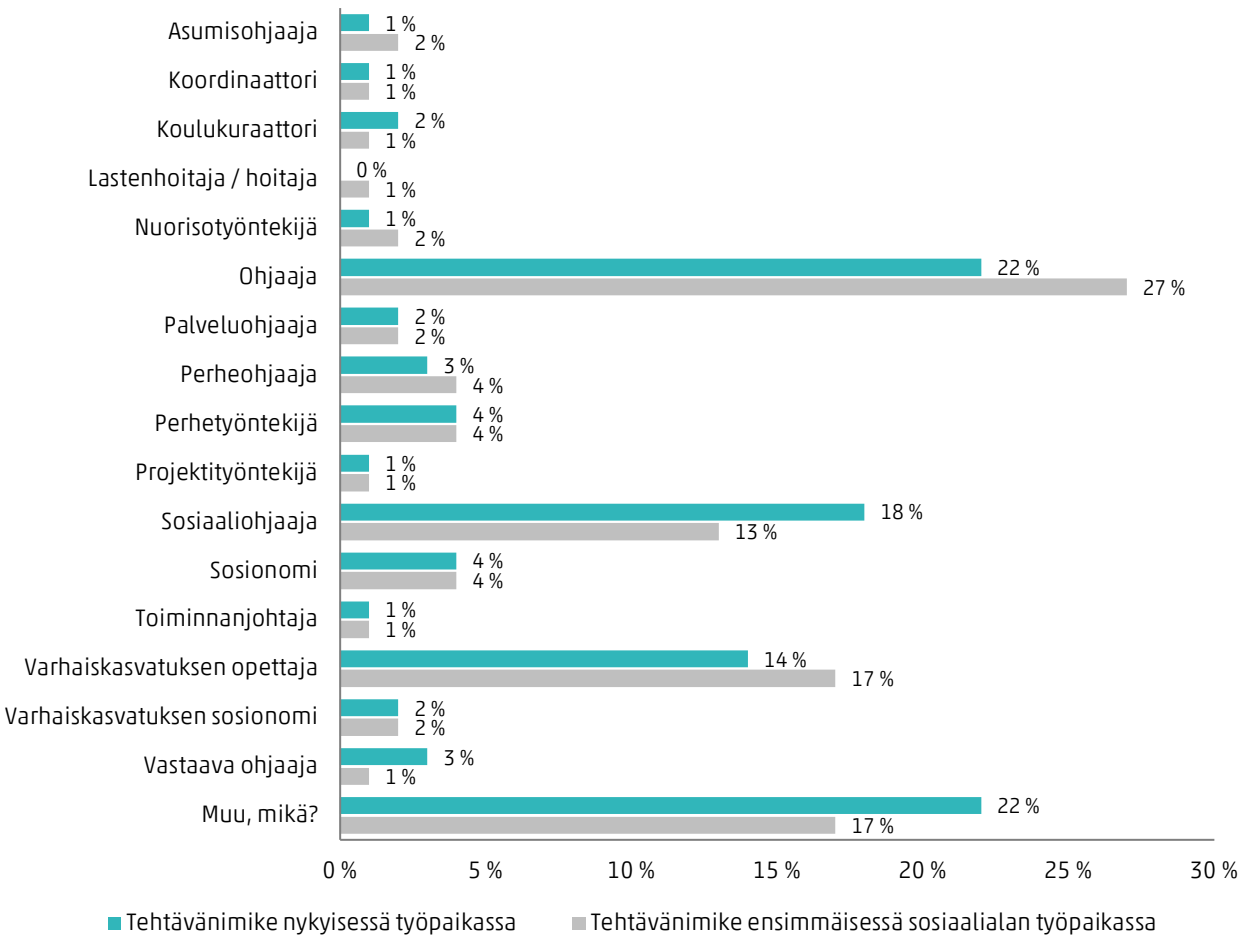

Avoimeen vastauskenttään kerrottuja nimikkeitä oli noin 50. Nimikkeissä on paljon vaihtelua, mutta melko yleisiä olivat "valmentaja"-nimikkeet eri etuliittein. Myös erilaisia koordinaattoreita oli useampia. Sosionomien työkenttä on laaja, ja se näkyy myös nimikkeiden kirjossa.

5.3.2 Sosiaalityön maisteri -tehtävänimikkeet

Sosiaalityön maisterit työskentelivät pääasiassa nimikkeellä "sosiaalityöntekijä", 91 % työskenteli tällä nimikkeellä ensimmäisessä sosiaalialan työpaikassa ja 82 % vastaushetken työpaikassa. Vuoden 2021 selvitykseen verrattuna luvut ovat hieman erilaiset, sillä silloin ensimmäisessä sosiaalialan työpaikassa sosiaalityöntekijä-nimikkeellä työskenteli 78 % vastavalmistuneista sosiaalityön maistereista ja vastaushetkellä puolestaan 90 %. Muita nimikkeitä sosiaalityön maistereilla olivat muun muassa lastenvalvoja, sosiaali- ja potilasasiamies sekä ylitarkastaja.

5.4 Vastavalmistuneiden arviot nykyisestä työstä

Pyysimme vastaajia arvioimaan sen hetkistä työtään erilaisten väittämien kautta, oman kokemuksensa mukaan. Arviointi tapahtui viisiportaisella asteikolla, jossa 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä. Taulukossa on tarkasteltavissa vastausten hajautuminen vastausasteikolle, ja kaaviossa on nähtävillä sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maistereiden keskiarvot vertailua varten.

Väittämien keskiarvot eivät ole juuri muuttuneet verrattuna aiempiin urapolkuselvityksiin. Keskiarvojen perusteella vastavalmistuneet sosiaalialan korkeakoulutetut pitävät työtään mielenkiintoisena ja monipuolisena, työ koetaan itsenäiseksi ja vastuulliseksi ja sen katsotaan tarjoavan sopivasti haasteita. Työ mahdollistaa myös osaamisen kehittämisen, ja vastaajat kokevat saavansa työyhteisöltä riittävästi tukea.

Vastavalmistuneet sosiaalityön maisterit kokevat työn määrän sekä työn kuormittavuuden hieman suurempana kuin sosionomit (AMK). Keskiarvot ovat huolestuttavia, ja vaikuttavat negatiivisesti työssä jaksamiseen ja alalla pysymiseen. Työuupumus on vakavasti otettava uhka myös vastavalmistuneilla alan ammattilaisilla.

Kuvio 20 – Tehtävänimikkeet, sosiaalityön maisteri

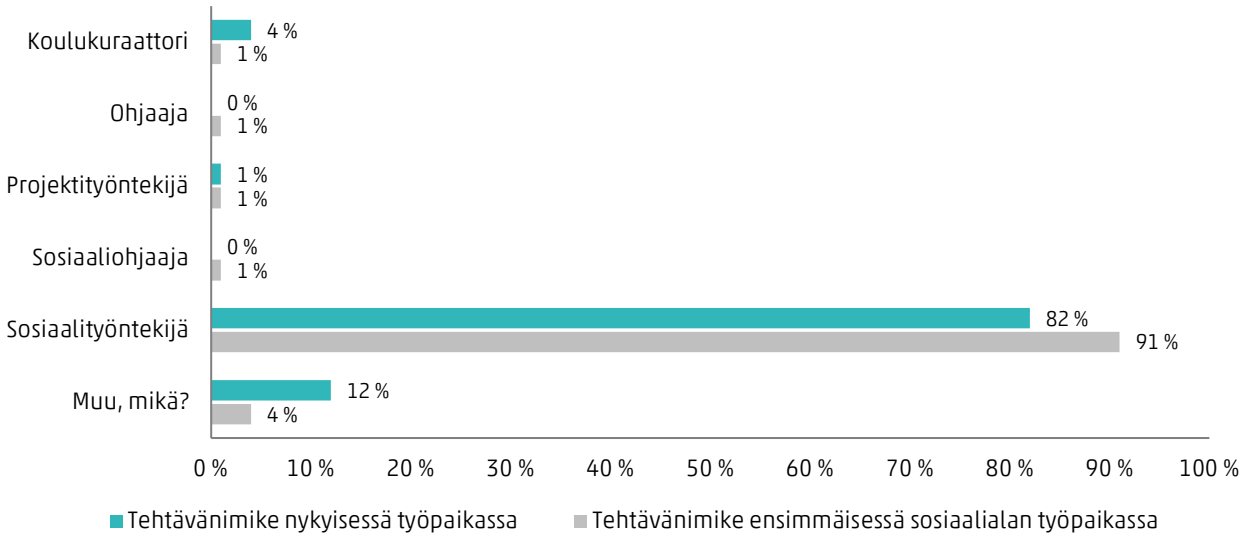

Taulukko 3 - Arvioi nykyistä työtäsi, väittämät

Arvioi nykyistä työtäsi seuraavien väittämien perusteella, kaikki vastaajat
(1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Työni on mielenkiintoista	0 %	1 %	6 %	33 %	59 %	4,5
Työni mahdollistaa uralla etenemisen	6 %	13 %	30 %	29 %	22 %	3,5
Työni mahdollistaa osaamisen kehittämisen	1 %	4 %	9 %	35 %	51 %	4,3
Työtehtäväni ovat monipuolisia	1 %	2 %	9 %	27 %	62 %	4,5
Koen, että työtäni arvostetaan yhteiskunnassamme	7 %	17 %	29 %	31 %	16 %	3,3
Työni on itsenäistä ja vastuullista	1 %	2 %	8 %	30 %	60 %	4,5
Työni tarjoaa sopivasti haasteita	1 %	4 %	12 %	33 %	51 %	4,3
Työni on henkisesti liian kuormittavaa	6 %	20 %	31 %	27 %	15 %	3,2
Työtä on liikaa	7 %	20 %	23 %	26 %	24 %	3,4
Työyhteisöni tukee minua riittävästi	1 %	8 %	18 %	36 %	37 %	4,0
Saan esihenkilöltäni riittävästi tukea työssäni	7 %	14 %	23 %	28 %	28 %	3,6
Olen tyytyväinen esihenkilööni	6 %	11 %	21 %	28 %	34 %	3,7
Olen tyytyväinen työpaikkani johtoon	12 %	19 %	25 %	26 %	18 %	3,2
Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa	58 %	11 %	8 %	8 %	15 %	2,1
Olen tyytyväinen nykyiseen työhöni	2 %	10 %	20 %	34 %	34 %	3,9
Olen saanut riittävästi perehdytystä työhöni	9 %	17 %	22 %	30 %	21 %	3,4
Työnantajani on tarjonnut riittävästi täydennyskoulutuksia	10 %	19 %	26 %	25 %	21 %	3,3
Pystyn tekemään työni laadukkaasti ja ammattieettisesti työajan puitteissa	6 %	15 %	26 %	34 %	19 %	3,5

”Vaikka sosiaalityö on minulle intohimo, minulla on myös muita intohimoja elämässä. En enää suostu tekemään töitä, jotka uuvuttavat niin, etten jaksa vapaa-ajalla tehdä mitään.”

Kyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan työn uhka- ja väkivaltatilanteisiin sekä palautumiseen liittyviä väittämiä. Asteikko oli 1–5: 1 = ei koskaan, 2 = harvemmin kuin kuukausittain, 3 = kuukausittain, 4 = viikoittain, 5 = päivittäin.

Sosiaalialan korkeakoulutetut kohtaavat uhka- ja väkivaltatilanteita työssään. Vastaajista 50 % kertoi tilanteita sattuvan omalle kohdalleen harvemmin kuin kuukausittain, 15 % kuukausittain, 9 % viikoittain ja 4 % päivittäin. Tästä huolimatta vastaajat eivät kovinkaan usein pelkää turvallisuutensa puolesta. Työasiat vaikuttavat palautumiseen negatiivisesti, 30 % kertoi sen olevan melko harvinaista (harvemmin kuin kuukausittain), 26 % kuukausittain, 26 % viikoittain ja 8 % päivittäin. Työterveyshuoltoon työssäjaksamisen teemoihin liittyen oli ollut yhteydessä 35 % vastaajista.

Kuvio 21 – Väittämät koskien vastaushetken työtä

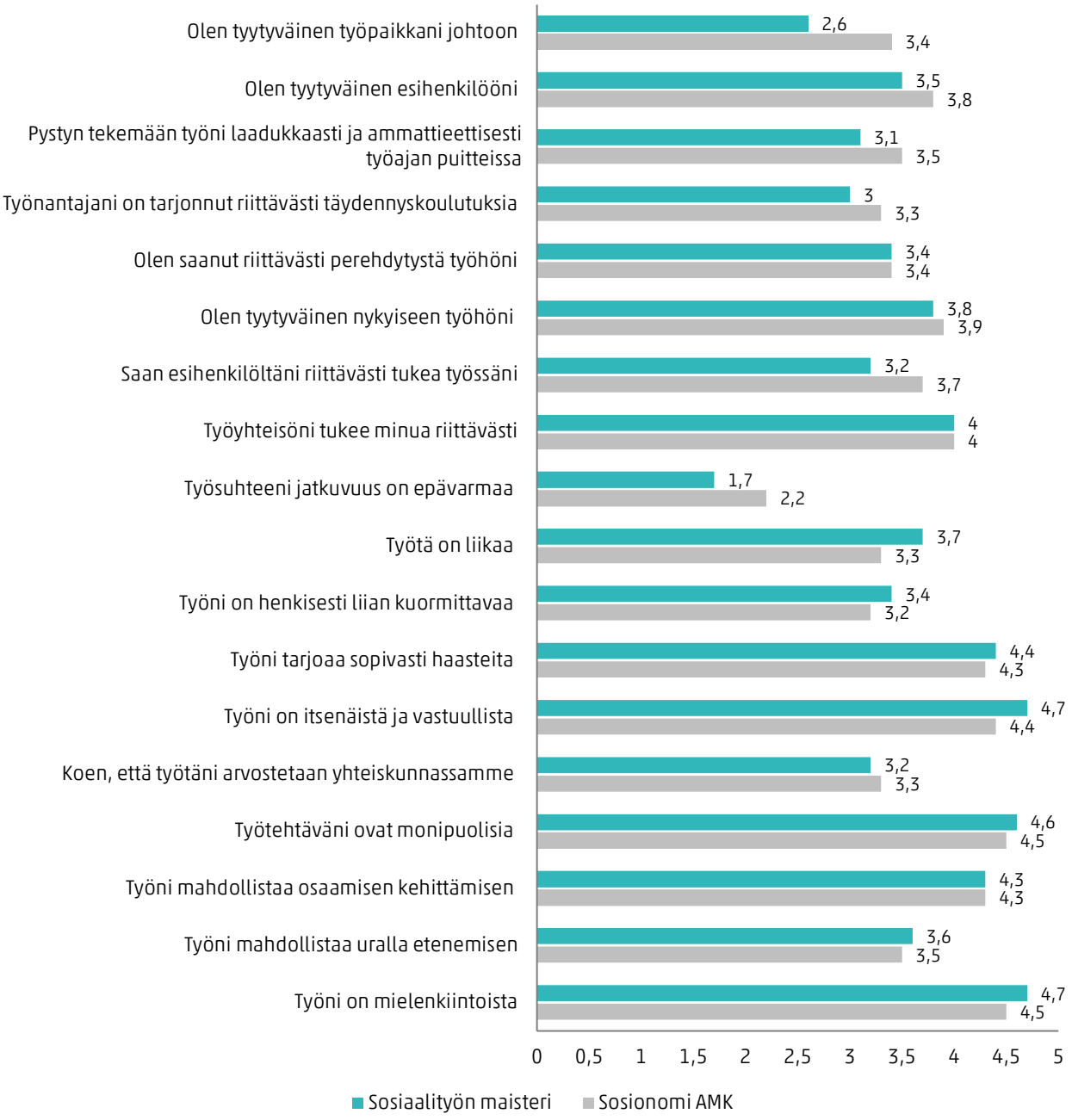

Taulukko 4 - Uhka- ja väkivaltatilanteet

	1	2	3	4	5
Kohtaan työssäni uhka- ja väkivaltatilanteita	23 %	50 %	15 %	9 %	4 %
Pelkään työn takia turvallisuuteni puolesta	46 %	41 %	9 %	2 %	0 %
Työasiat vaikuttavat palautumiseeni negatiivisesti	11 %	30 %	26 %	26 %	8 %
Olen ollut terveydenhuoltoon yhteydessä työssäjaksamisen vuoksi	64 %	28 %	6 %	1 %	0 %

5.5 Työn vaativuustason vastaavuus koulutukseen

Vastaajia pyydettiin arvioimaan nykyisen työn vaativuustason vastaavuutta suorittamaansa koulutukseen. Suurin osa vastaajista (74 %) oli sitä mieltä, että työn vaativuustaso vastaa koulutusta. Vähemmän vaativaa työtä puolestaan koki tekevänsä 11 % kaikista vastaajista, ja liian vaativaa työtä koulutukseen nähden 13 %. Vastaajista 3 % ei osannut sanoa, missä määrin nykyisen työn vaativuustaso vastaa koulutusta.

Sosionomeista (AMK) 73 % oli sitä mieltä, että työn vaativuustaso on oikeassa suhteessa koulutuksen kanssa. Luku on sama kuin vuoden 2021 selvityksessä. Vähemmän vaativaa työtä koki tekevänsä 10 % sosionomeista (AMK) ja liian vaativissa tehtävissä 14 %. Sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneista (n=29) 66 % koki tekevänsä työtä, jonka vaativuustaso vastaa koulutusta. Tämä luku oli vuoden 2021 selvityksessä 55 %. Koulutustasoa vähemmän vaativissa tehtävissä työskenteli 34 % vastanneista sosionomeista (YAMK), luku on sama kuin vuoden 2021 selvityksessä. Koulutustasoaan vaativammissa tehtävissä ei kokenut työskentelevänsä yksikään sosionomi (YAMK).

Sosiaalityön maistereista puolestaan 84 % (2021: 88 %) vastasi tekevänsä työtä, jonka vaativuus vastaa saatua koulutusta. Vaativuustasoltaan helpompaa työtä koki tekevänsä 4 % sosiaalityön maistereista (2021: 0 %), 11 % oli sitä mieltä, että työ on koulutukseen nähden liian vaativaa (2021: 10 %).

> *Yliopistotasoinen sosiaalityön maisterikoulutus on käytännön sosiaalityöntekijän työhön peilaten teoreettinen koulutus. Tämän vuoksi toivoisin, että sosiaalityöntekijän perehdyttämisessä olisi hyvät, systemaattiset rakenteet tasapuolisesti ympäri Suomen.*

Kuvio 22 – Työn vaativuus suhteessa koulutukseen

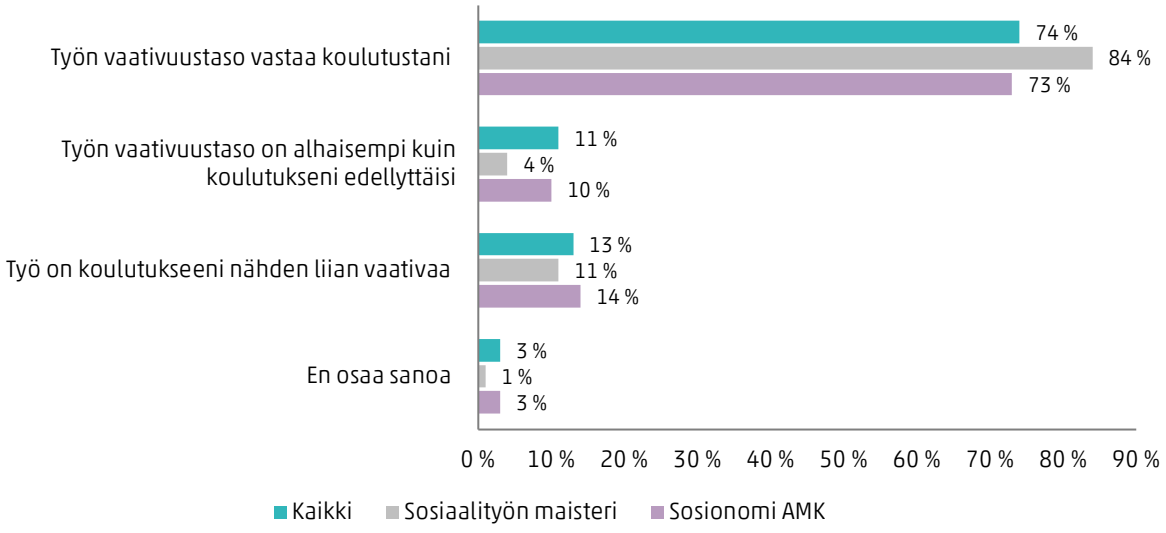

5.6 Työ- tai virkasuhteen laatu

Kyselyyn vastanneista työssäkäyvistä vastavalmistuneista 70 % (2021: 53 %) työskenteli vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa. Sosionomeista (AMK) 69 % työskenteli vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa (2021: 50 %), sosiaalityön maistereilla vastaava luku oli 80 % (2021: 76 %). Aiempiin urapolkuselvityksiin verrattuna vakinaisten työ- tai virkasuhteiden osuus on noussut molemmilla vastaajaryhmillä.

Kuvio 23 – Työ- tai virkasuhteen laatu

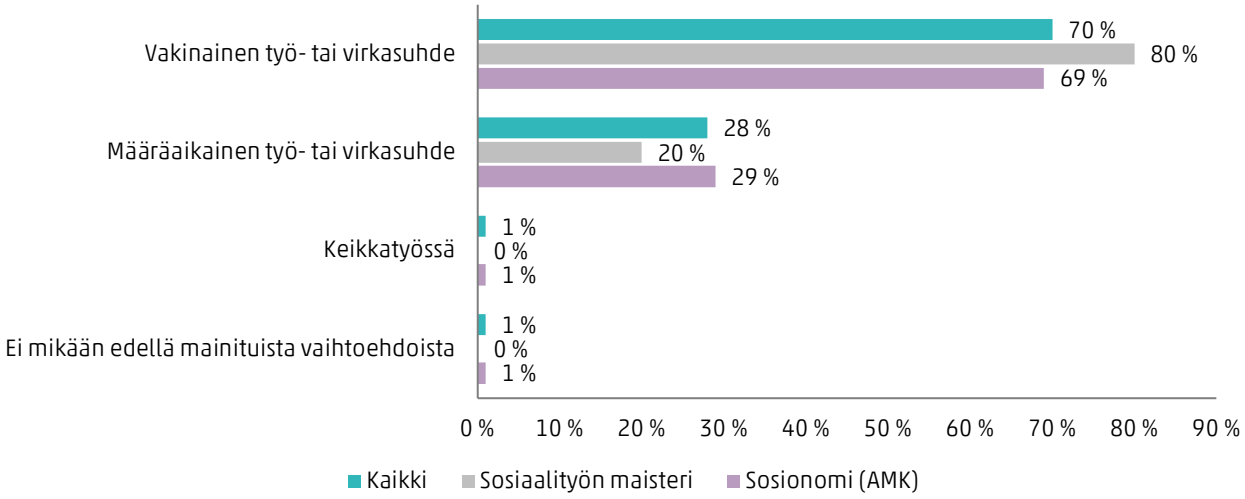

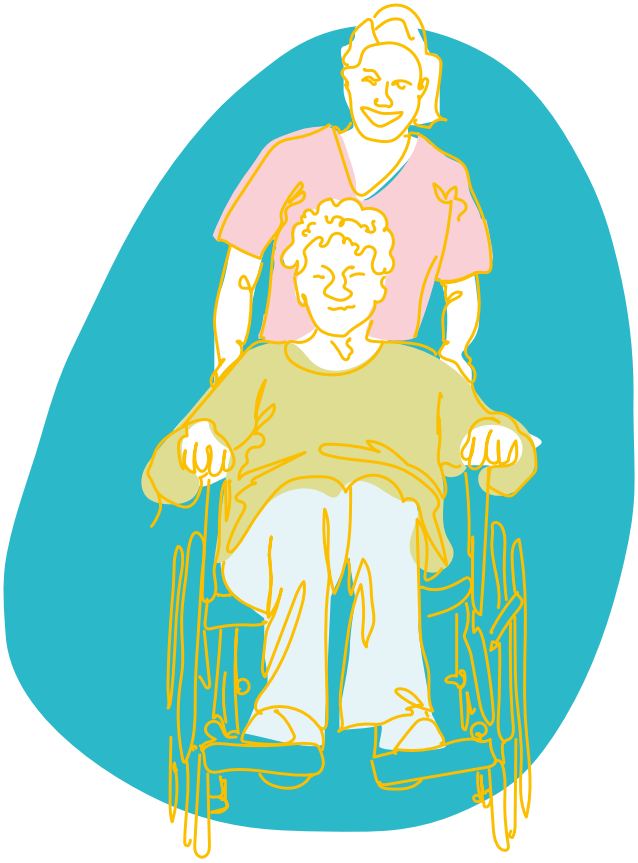

5.7 Vastavalmistuneiden palkat

Sosiaalialan korkeakoulutettujen palkkaus ei ole oikeassa suhteessa työn vaativuuden, kuormittavuuden ja vastuun kanssa. Matala palkkataso voi johtaa siihen, että jo vastavalmistuneet harkitsevat vaihtoa toiselle alalle paremman palkan sekä työolojen perässä. Sosionomien (AMK) tehtäväkohtaisen palkan keskiarvo oli 2611 € kuukaudessa (2021: 2534,2 €), mediaani 2600 € kuukaudessa (2021: 2475 €). Sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneilla tehtäväkohtaisen palkan keskiarvo oli 3534,5 € kuukaudessa, mediaani 3310 € kuukaudessa. Sosiaalityön maistereilla puolestaan tehtäväkohtaisen palkan keskiarvo oli 3588,6 € kuukaudessa (2021: 3506,4 €) ja mediaani 3563 € kuukaudessa (2021: 3500 €).

Lisät nostavat jonkin verran palkkaa kuukausitasolla, mutta eivät merkittävästi. Palkkauksen keinoilla voidaan vaikuttaa rekrytointihaasteisiin ja työvoiman pysyvyyteen, vaikka se ei olekaan ainoa keino pitää kiinni hyvistä työntekijöistä. Sillä voi kuitenkin olla merkitystä siinä vaiheessa, kun työntekijä harkitsee työpaikan vaihtamista.

Kuvio 24 – Tehtäväkohtainen palkka huhtikuussa 2023

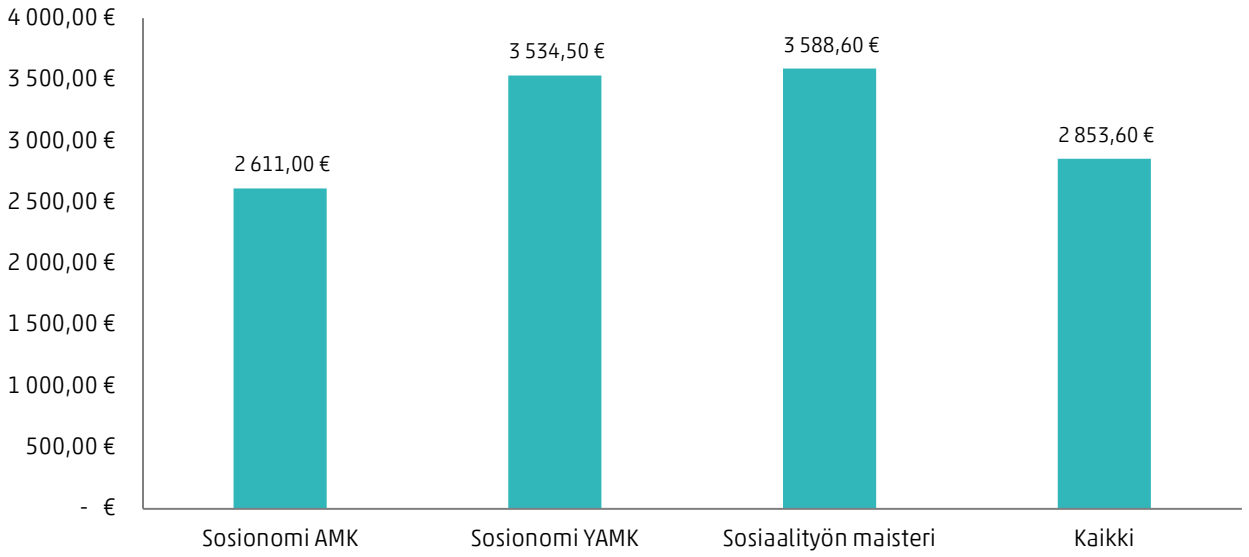

Kuvio 25 – Säännöllisen työajan ansio kyselyvuoden keväällä

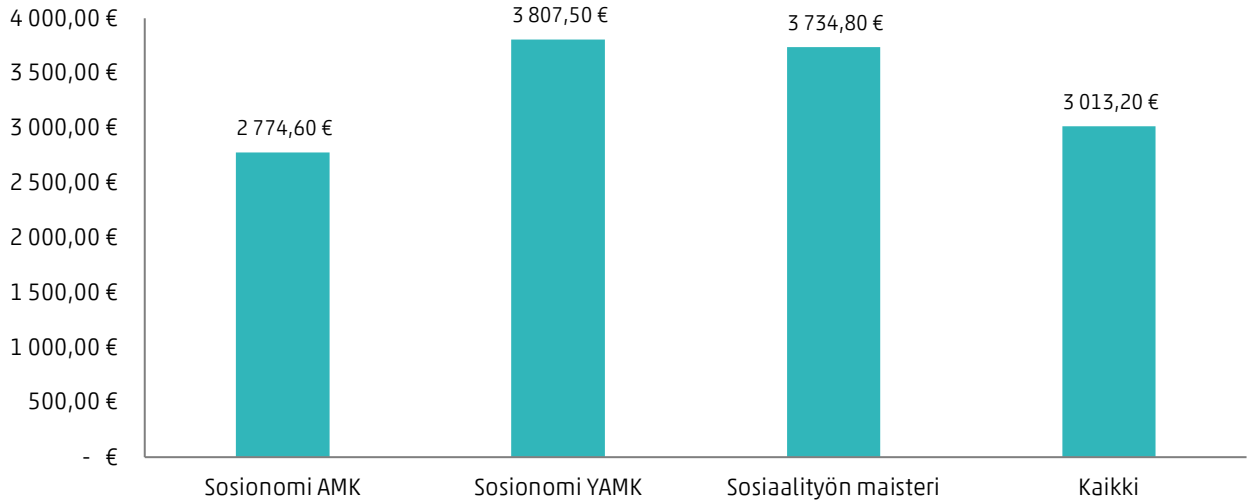

6. Tulevaisuuden suunnitelmia

6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon

Kaikista vastaajista 49 % pohti työpaikan vaihtoa pysyen kuitenkin sosiaalialan töissä. Syiksi työpaikan vaihdon harkitsemiseen vastaajat kertoivat muun muassa halun kehittää uraansa, liian pienen palkkauksen, liiallisen kuormituksen sekä huonon johtamisen. Nämä syyt ovat samat kuin vuoden 2021 selvityksessä. Lisäksi muutto toiselle paikkakunnalle vaikutti siihen, että vastaaja oli vaihtamassa työpaikkaa.

Vastaajat, jotka eivät harkinneet työpaikan vaihtamista sosiaalialalla, mainitsivat syiksi nykyisessä työssä pysymiseen työyhteisöltä saatavan tuen, osaamisen ja työn vaativuuden kohtaamisen sekä sen, että haluavat työskennellä juuri kyseisen asiakasryhmän parissa.

Kokonaan toiselle alalle siirtymistä harkitsi 27 % kaikista vastaajista (sosionomeista (AMK 25 %, sosiaalityön maistereista 32 %). Syiksi alanvaihdon harkitsemiselle mainittiin liiallinen kuormitus ja pieni palkkaus sekä huono johtaminen. Myös paremmat uranäkymät mainittiin syynä mahdolliselle alanvaihdolle.

6.2 Vastavalmistuneiden suunnitelmat jatkokouluttautumisen suhteen

Sosiaalialan korkeakoulutetut ovat alan korkeakoulututkinnon jälkeen kiinnostuneita suorittamaan lisää opintoja. Sekä uudet tutkinnot että lyhyemmät lisäkoulutukset kiinnostivat vastaajia. Vastaajista 30 % oli sitä mieltä, että lisäkouluttautuminen kiinnostaa, mutta ei vielä tässä vaiheessa työuraa osannut sanoa, millaisesta kouluttautumisesta olisi kyse. Vastaajista 11 % kertoi, ettei ole ainakaan toistaiseksi ajatellut lisäkoulutuksia. Vastaajat pystyivät valitsemaan niin monta vaihtoehtoa kuin halusivat.

YAMK-tutkinnon suorittaminen kiinnostaa yhä useampaa sosionomia (AMK), 44 % kertoi suunnittelevansa kyseisen tutkinnon suorittamista tulevaisuudessa. Edellisessä selvityksessä vastaava luku oli 30 %. Myös sosiaalityön maisteritutkinto kiinnosti 27 % sosionomeista (AMK). YAMK-tutkinnon suorittaneista sosionomeista 14 % suunnitteli suorittavansa sosiaalityön maisteritutkinnon. Muita sosionomeja (AMK) kiinnostavia lisäkoulutuksia olivat esimerkiksi psykoterapeuttikoulutus, seksuaalineuvojan/seksuaaliterapeutin opinnot, erilaiset sosiaalialan erikoistumiskoulutukset, muu AMK-tutkinto, sekä johtamisen erikoisammattitutkinto. Avovastauksissa mainittuja lisäkoulutuksia olivat muun muassa ammatillisen opettajan opinnot, nepsy-valmentajan koulutus sekä erityispedagogiikka.

Sosiaalityön maistereilla korostui edellisen selvityksen tapaan psykoterapeuttikoulutus, 38 % kertoi suunnittelevansa kyseisten opintojen suorittamista (2021: 31 %). Tohtoriopinnot kiinnostivat niin ikään sosiaalityön maistereita (18 %), joskin vähemmän kuin edellisessä selvityksessä, jossa kiinnostuksen tohtorikoulutusta kohtaan ilmaisi 24 %. Vastavalmistuneita sosiaalityön maistereita kiinnostivat myös erilaiset sosiaalialan erikoistumiskoulutukset sekä seksuaalineuvojan/seksuaaliterapeutin opinnot. Muista maisteritutkinnoista mainittiin esimerkiksi sosiaali- ja terveyshallintotieteet sekä oikeustiede.

Kuvio 26 – Suunnitellut lisäkoulutukset

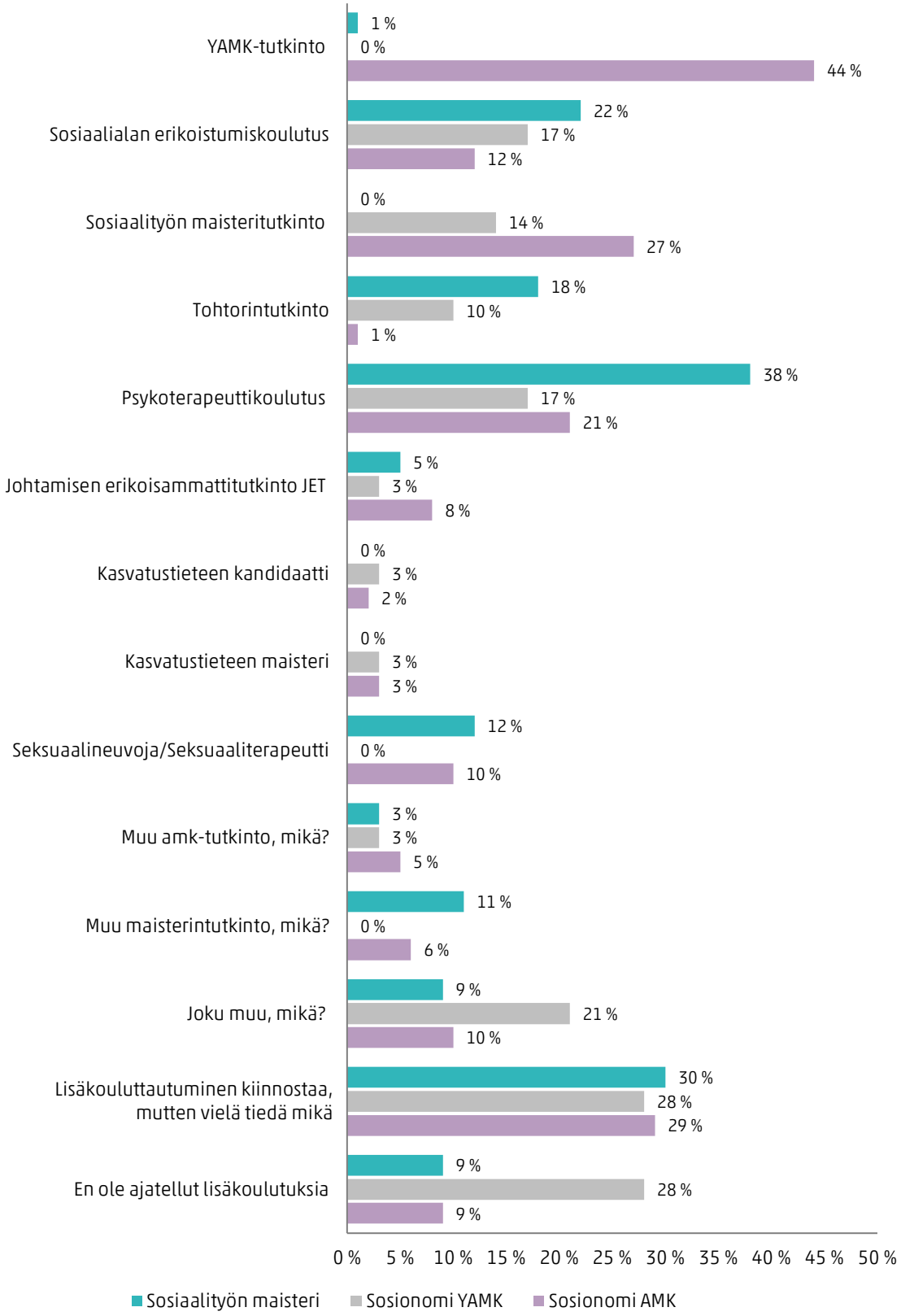

7 Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Sosiaalialan korkeakoulutetut valmistuvat kentälle, jossa töitä on hyvin tarjolla ja oman alan työhön saadaan ensikosketuksia jo usein opintojen aikana. Valmistumisen jälkeen töitä löytyy nopeasti, ellei työpaikkaa ole saatu jo ennen valmistumista. Harjoittelut sekä muut työelämäyhteistyöt opintojen aikana toimivat hyvänä väylänä keikka- ja kesätöihin sekä myös valmistumisen jälkeisiin työpaikkoihin. Määräaikaisuuksien osuus työ- tai virkasuhteista on vähentynyt, kuten myös työttömyyttä kokeneiden vastaajien määrä. Usein lyhyiden työttömyysjaksojen syynä onkin ollut määräaikaisuuksien väliin jäävä lyhyt ajanjakso.

Julkinen sektori työllistää edelleen valtaosan vastavalmistuneista sosiaalialan korkeakoulutetuista. Yksityisen sektorin osuus on pysynyt samana jo muutaman selvityksen ajan. Järjestöt, säätiöt ja vastaavat työllistävät myös erityisesti sosionomeja (AMK).

Vastavalmistuneet sosiaalialan korkeakoulutetut ovat motivoituneita tekijöitä, jotka ajautuvat herkästi tekemään itselleen tärkeää työtä oman hyvinvointinsa kustannuksella. Vastavalmistuneiden mukaan heidän työnsä on mielenkiintoista ja monipuolista, työ on itsenäistä ja vastuullista ja se mahdollistaa osaamisen kehittämisen. Työtä on kuitenkin liikaa ja se on ajoittain myös henkisesti liian kuormittavaa. Johtamista tulee kehittää, sillä se vaikuttaa työntekijöiden motivoituneisuuteen sekä jaksamiseen. Huono johtaminen, kuormitus ja heikko palkkaus ovat tekijöitä, jotka saavat jo vastavalmistuneet harkitsemaan kokonaan toiselle alalle siirtymistä.

Sosiaalialan korkeakoulutettuja kaivataan kentälle töihin. Heistä on monin paikoin pulaa, eikä pulaa ratkaista ainoastaan aloituspaikkoja lisäämällä – vaaditaan toimia, joilla työntekijöistä pidetään kiinni, toimia, joilla motivoituneet vastavalmistuneet pysyvät sosiaalialan töissä koko työuransa ajan ilman uupumista ja pelkoa oman terveytensä menettämisestä. Vaaditaan johtamista, joka ottaa työntekijät huomioon yksilöinä, johtamista, joka ymmärtää alan erityiskysymykset. Ilman näitä elementtejä on mahdotonta taata asiakkaille parasta mahdollista palvelua – aikaa kohtaamiselle, pysyviä työntekijöitä, empatiaa.

Talentia

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki
Puhelinvaihde: 09 3158 6000
Sähköposti: toimisto@talentia.fi